

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable senyor Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 1.^r de març del 1938

SUMARI

S'obre la sessió a les deu i deu minuts del matí, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Donar compliment a l'art. 27 de l'Estatut Interior de Catalunya.

El senyor Conseller de Finances, en nom del Govern, exposa l'obra financera realitzada per la Generalitat des del 19 de juliol del 1936 fins a la data.

El senyor Galés, per la Majoria parlamentària, expressa la seva adhesió a les manifestacions que ha fet el senyor Tarradellas.

A proposta de la Presidència, s'acorda la constància en acta de l'homenatge de la Cambra, tal com ha demanat el Conseller de Finances, als obrers de les indústries de guerra que hi treballen i als que han estat víctimes abnegades d'aquesta tasca.

Parlament de S. E. el President de la Generalitat.

S'aixeca la sessió a un quart d'una de la tarda, amb la fórmula que, per a la pròxima, s'avisarà a domicili.

S'obre la sessió a les deu i deu minuts del matí, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al Banc Roig hi ha S. E. el President de la Generalitat i els Consellers de Justícia, senyor Pere Bosch i Gimpera; de Governació i Assistència Social, senyor Antoni M.ª Sbert; de Finances, senyor Josep Tarradellas; de Cultura, senyor Carles Pi i Sunyer, i d'Agricultura, senyor Josep Calvet.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Donar compliment a l'art. 27 de l'Estatut Interior de Catalunya

El Sr. CONSELLER de Finances: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Finances.

El Sr. CONSELLER de Finances: Senyors Diputats: Per acord del nostre Govern he estat designat per exposar a aquest Parlament de Catalunya la qüestió vital de les finances de la Generalitat. No ho faré pas, perquè no és possible, amb l'extensió i el detall que la matèria requeriria, sinó solament amb els elements que en facin comprensible l'evolució experimentada, la situació actual i l'orientació futura.

Hauré de referir-me, en primer lloc, a la situació indecisa i precària en què es trobaven el 19 de juliol, i recordar-vos-en les causes; després, al gran desenvolupament que han tingut, com a conseqüència obligada dels fets que tots coneixem; i, finalment, intentaré exposar-vos el pensament que el Govern té pel futur, amb relació a la necessitat essencial d'anar normalitzant la nostra vida econòmica i financera i de procurar,

PARLAMENT DE CATALUNYA

L L E I

de concessió d'una pensió a la senyora vídua del qui fou Diputat d'aquest
Parlament senyor Amadeu Colldeforns

Art. 1.º És concedida a la senyora Aurora Colldeforns i Solé, vídua del qui fou Diputat del Parlament de Catalunya, Amadeu Colldeforns i Margalló, sempre que no contragui noves núpcies, la pensió vitalícia de 6,000 ptes. anuals.

Art. 2.º El Govern de la Generalitat és autoritzat per a dictar les normes de percepció per les quals es regirà la indicada concessió i també determinar la partida del Pressupost vigent, a càrrec de la qual es farà el pagament de

la dita pensió, per mentre no sigui aprovat un nou Pressupost de la Generalitat.

Palau del Parlament, 1.º octubre 1938.

per tots els mitjans, una estreta col·laboració amb el Govern de la República, que, possibilitant un acord entre els dos Governos, faciliti, també, d'una manera eficient, que el trasbals que està sofrint la República, trobi, amb l'estímul, la cordialitat i la comprensió de tots, la manera d'obtenir-ne els millors resultats.

Aquesta col·laboració i l'acord a què indubtablement hom arribarà — acord que hem de desitjar sigui ben ràpid, i que la Generalitat considera indispensable per a tots — permetria — i em plau manifestar-ho al Parlament, que és com manifestar-ho a Catalunya —, la realització d'un anhel que sent fa molt de temps, no solament el Conseller que té l'honor d'adreçar-vos la paraula, sinó tot el Govern, de poder presentar ben aviat un pressupost que, encara que els ingressos normals de la Generalitat resultin insuficients per anivellar-lo, ens permeti, almenys, saber, d'una manera el més exacta possible, quines són les despeses que la Generalitat ha d'afrontar amb els seus propis mitjans i quines les que haurà d'atendre per compte de l'Estat.

No cal, em sembla, tot i que per mi fóra molt plaent de fer-ho, exposar-vos d'una manera detallada tota la tasca realitzada pel Departament de Finances, és a dir, per la Generalitat. He de suposar que els senyors Diputats n'estan ja, en part, assabentats, tant pels Decrets i les Ordres apareguts al *Diari Oficial*, com per les publicacions especials que ha editat el Departament de Finances i amb les quals ha procurat de posar-se en contacte amb vosaltres i amb totes aquelles persones i organismes que poguessin interessar-se per una informació respecte de la nostra obra. Sí, però, que he de declarar en aquests moments — com ja deia en les paraules de presentació del primer volum publicat sobre la *Política Financera de la Generalitat durant la revolució i la guerra* — que l'obra realitzada ha estat tothora dirigida, orientada i sostinguda per dos pensaments ben delimitats que el President de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys, va tenir l'encert de fixar com una consigna des del primer moment de la revolució. El primer, la necessitat ineludible de seguir amb tenacitat un pla coherent i de realitzar, apassionadament si calia i per damunt de tots els esculls que les dificultats de cada dia anessin presentant, una obra que, mirada en perspectiva, tingués un fort sentit de continuïtat. Aquesta orientació, a desgrat dels contratemps que sorgiren, fou seguida d'una manera clara i contundent; i és avui quan tothom pot veure com anava lligat amb ella tot l'esdevenidor de les nostres finances.

L'altra directriu fou la de realitzar una política clara, a plena llum, parlant en veu alta des del *Diari Oficial*, que no solament ha recollit sempre, fins en els moments més difícils, els nostres Decrets, com obligació és de fer-ho, sinó, àdhuc, les Ordres i les disposicions que, si en algun moment podien semblar de poc interès, tenia per a nosaltres la significació de servir com a demostració, la més evident, de la política d'austeritat i control que hem anat imposant, cada dia d'una manera més terminant i efectiva, a despit de les dificultats que hem hagut de vèncer i de les lluites que ens creava.

No ha estat pas, senyors Diputats, una tasca lleugera aquesta imposició ferma d'una política que, bo i encarnant l'esperit que informava la revolució i que s'anava perfilant amb les derivacions de la guerra, tendia amb tota l'energia a canalitzar el desbordament, a retornar dintre les normes de la bona administració, la riuada que s'havia produït com a conseqüència dels fets del 19 de juliol. Val a dir que en aquesta tasca, feixuga, tenaç i realitzada per damunt de tot, varen ajudar-me, i em plau declarar-ho solemnement en aquests moments, totes les organitzacions polítiques i sindicals que, del començament dels fets ençà, han passat pel Govern de la Generalitat.

Aquestes dues consignes del President de Catalunya, continuïtat i claredat — que volien dir fer una obra constructiva i austera —, han estat la pedra fonamental que ha servit de base a la nostra obra. I quan avui contemplem el seu volum i les seves conseqüències, quan veiem la manera com s'ha desenvolupat — tenint en compte, naturalment, les limitacions que el bon sentit i les responsabilitats de Govern aconseller —, crec sincerament que tots plegats podem sentir-nos satisfets de la tasca que, en matèria de finances, ha realitzat la Generalitat de Catalunya.

No escapa a la intelligència dels senyors Diputats la complexitat de la matèria. Així i tot, nosaltres, per mitjà de les nostres publicacions, hem volgut, en tot moment, que tothom conegués els detalls de la nostra gestió, les dificultats que havíem hagut de superar i els resultats obtinguts.

I avui vinc a exposar, com he dit abans, quines són les esperances que tenim i els anhels que perseguim per al dia de demà.

He de començar, però, per recordar-vos que, en produir-se la sublevació militar, les finances de la Generalitat no tenien, encara, una completa estructuració ni cap mena de solidesa, puix que el traspàs de serveis que estava efectuant la Comissió Mixta, va quedar paralitzat pels fets del 6 d'octubre i fou necessària la victòria electoral del 16 de febrer del 1936, perquè aquesta retornés la normalitat constitucional i hom pogués seguir efectuant el traspàs i l'organització a què Catalunya tenia dret.

La Generalitat es va trobar en aquells moments amb què els seus ingressos eren regulats a base solament de tres impostos principals: la contribució territorial, l'impost de Drets reals i les Cèdules; impostos que, com he indicat, no li havia estat possible d'organitzar amb aquella eficiència que ella esperava, degut als fets polítics que s'havien produït des de la promulgació de la Llei d'autonomia aprovada a les Constituents, i disposicions complementàries d'aquesta Llei.

Les nostres finances havien quedat estroncades pels fets del 6 d'octubre; i en el moment en què la Generalitat anava a l'organització dels seus impostos normals i, a la vegada, estudiar la possibilitat de crear-ne de nous — tal com li permet l'art. 17.º de l'Estatut —, ens vàrem trobar amb els esdeveniments del 19 de juliol. Què havíem de fer? Al carrer, per tot el país, arreu de la República, s'havia produït una imprevista situació d'excepció que ens posà brutalment davant de la necessitat de prendre resolucions abans ni sospitades. La Generalitat es veia sobtadament obli-

gada a afrontar les dificultats que havien sorgit i a desenvolupar rapidíssimament una política plena de responsabilitats que l'encarava — si volia complir amb el seu deure — amb una sublevació (que sortosament havia vençut d'una manera fulminant), amb una guerra (tal vegada llarga) i amb la instauració d'un nou ordre econòmic i social.

Calia acceptar resoltament tot això i, a la vegada, donar-li impuls i seguretat, sense comptar, de moment, amb cap mena de recursos propis, ni amb els mitjans per a obtenir-los amb la urgència que la gravetat dels fets imposava. Per aquests fets, precisament, la Generalitat es veié, doncs, abocada a un dilema: o es limitava a fer una política dintre els marges cenyits de les seves atribucions o, considerant la magnitud excepcional d'aquelles hores, les depassava. El primer volia dir — i en això suposo que tots estarem d'acord — la possibilitat d'un desastre total, l'ensulciada de la nostra vida social i econòmica i la impossibilitat de poder ajudar d'una manera eficient l'aixafament de la sublevació feixista. No era pas possible això! No ens quedava, dignament, altre camí que el segon. Fou aleshores, i per aquestes raons poderoses, que la Generalitat de Catalunya, sentint damunt d'ella tota la responsabilitat històrica d'aquells moments decisius, es va llançar coratjosament a fer una política que, si bé significava prendre's atribucions que fins llavors només tenia el Poder Central, sabia que, també només amb elles, serviria eficaçment la possibilitat de la victòria de Catalunya i de la República, i, per tant, era imprescindible adoptar-les.

Així va ésser; i malgrat no tenir moltes vegades ni l'aval ni l'acceptació del Poder Central, en el llarg del temps; veiem ara que aquesta ha estat la política millor i l'única que es podia seguir. És clar que, com he dit abans, molts dels nostres Decrets i moltes de les nostres Ordres, sorgides sempre del si del Govern, escapaven del marge de les facultats que la Constitució i l'Estatut ens reconeixen! Però gràcies a això, gràcies a haver sabut afrontar això, avui dia podem dir, sense que les nostres paraules puguin semblar a ningú filles de l'orgull, sinó sortides d'un poble que ha complert amb el seu deure, que sentim una viva satisfacció d'haver-nos comportat, per damunt de tot, com a patriotes, i d'haver estat fidels a Catalunya i a la República, ja que aquesta actitud és la que ha permès dues coses cabdals: primera, que la nostra vida política i social tendeixi cada dia més a normalitzar-se fins a arribar a la total coordinació d'aquelles convulsions que porta aparellades tota revolució; i, segona, contribuir, com el qui més, a què la victòria es vegi cada dia més clara per als nostres ideals.

No he pas de ponderar-vos la importància de la convulsió soferta. Tots hem vist prou amb quina pregonia començà tot Catalunya ha viscut, i està vivint, aquesta guerra. Hem vist, també, el canvi, total en molts aspectes, que el moviment representà per a la nostra economia, i com afectà les nostres possibilitats en l'ordre financer. Ajuntem a això que mentre esperàvem, tal com havia estat vençut a Catalunya, que el moviment facciós seria derrotat ràpidament a tota la resta de la República, veiem sorgir a casa nostra, filles de la mateixa entranya del poble, les milícies populars,

que arriben a formar un exèrcit de voluntaris d'aprop de cent mil homes; i que aquestes forces, impulsades pel sentiment de vèncer els facciosos i de cooperar a la victòria amb tots els altres germans de la República, surten de Catalunya cap a les terres d'Aragó. Surten de Catalunya amb un ímpetu i un coratge que ens recorda gestes glòries de la nostra vella història; i amb una eficàcia que ha perdurat i perdura, amb admiració de tothom, a través de les contingències més cruentes d'aquesta guerra. És contra aquest front d'Aragó, fixat amb la sang generosa dels nostres milicians, que s'estavellen, encara avui, els més furiosos atacs de les potències feixistes d'Europa! És aquesta línia incommovible, senyors Diputats, aquesta línia del nostre front d'Aragó, la que havia estat tractada amb tanta de lleugeresa, i avui podem dir d'ella, amb orgull i amb emoció, que no ha reculat mai!

Surten també de Catalunya, per anar a Mallorca. Amb un gran esperit! Amb una visió claríssima de la magnitud i del futur de la guerra. Surten de Catalunya els nostres milicians, amb grans banderes barrades, i desembarquen i lluiten per a alliberar els nostres germans de Mallorca, i per a conquerir per a la República aquell punt vital de la Mediterrània, la importància del qual avui reconeixem tots!

Esportàniament, doncs, l'entusiasme del nostre poble havia creat un exèrcit. Però això significava la necessitat de crear-li una indústria de guerra! Una intendència! Una sanitat militar! L'organització regular del seu avituallament! Calia, a més, assistir a la població civil d'Aragó que, fugint de l'horror dels camps de guerra, venia a refugiar-se al nostre país, on era acollida cordialment! Calia, en fi, anar resolent els problemes vius que a cada instant la realitat plantejava imperiosament. Calia, en un mot, d'una manera imprescindible, que sense perdre ni un instant, la Generalitat pogués disposar de les possibilitats d'ordre financer que tota guerra reclama!

I, com ja he dit abans, limitada als propis ingressos, la Generalitat hauria pogut fer molt poca cosa; més ben dit, li hauria estat impossible de fer res. És per això que havia d'emprar procediments ràpids i plens d'audàcia! Adoptar resolucions radicals! Eixamplar les seves atribucions fins més enllà dels límits que l'Estatut i la Constitució li atorgaven! Perquè, jo us pregunto, senyors Diputats: En aquelles hores angoixoses, en aquells moments en què una sola vacil·lació significava, potser, la derrota, no hauria estat una fallida imperdonable i una claudicació del nostre esperit de llibertat, del nostre civisme, del nostre sentit polític i patriòtic que, per escrúpols legalistes, haguéssim deixat de demostrar d'una manera ben palesa que Catalunya superava les dificultats sobre la marxa i que, no solament havia vençut a casa seva, sinó que encara tenia prou alè i prou decisió i prou empena per a córrer ardidament a ajudar els nostres germans, que lluitaven arreu de la República?

Paral·lelament a aquestes necessitats, i també a aquests deures, sorgien a casa nostra — conseqüència del moviment feixista — una infinitat de problemes d'extrema gravetat. No he d'enumerar-los. La memòria i l'esperit de tots vosaltres guar-

den encara la visió d'inquietud d'aquells primers moments. El problema de la Banca: el de les Caixes d'Estalvi: les empreses comercials i industrials abandonades per llurs propietaris i, en conseqüència, ocupades pels obrers: el treball paralitzat. Tantes i tantes coses gravíssimes... I totes alhora! Semblava natural que es produís un col·lapse: era lògic esperar-lo. Un col·lapse que hauria arrossegat a un desastre, no solament la nostra vida comercial i industrial, sinó tot el prestigi de Catalunya. Però, també en aquest sentit, va actuar ràpidament i decisiva la Generalitat. També va saber, amament, adoptar les mesures a què més endavant em referiré i que varen evitar allò que semblava inevitable, salvant, a temps, la nostra potencialitat econòmica en tot allò que fou possible.

Senyors Diputats: dues etapes ben definides, dos períodes ben concrets cal assenyalar en la vida de les finances de la Generalitat i en el desenvolupament que han tingut amb el nexa que les ha unit a tota la vida econòmica i social del nostre país. Dos temps ben marcats. L'un d'ells, el primer, del 19 de juliol, en què esclatà la sublevació, fins el 20 de novembre, en què el Govern em concedeix el Decret de facultats excepcionals, del qual surten tots els Decrets i Ordres que formaven l'anomenat «Pla de S'Agaró». I l'altre, el segon, el que va de l'aplicació d'aquests fins a l'hora actual.

* * *

Com comprendran els senyors Diputats, davant els greus problemes que havien plantejat els fets del 19 de juliol, era evident que el primer que havíem de fer era intervenir la Banca perquè, amb la intervenció d'aquesta, anàvem a evitar perills d'una gravetat extraordinària. I encara que en aquesta matèria el Govern de la Generalitat no tenia facultats per a intervenir-hi, ni per a legislar, ni, tan solament, per a executar aquelles disposicions que pogués dictar el Govern de la República (el qual no es trobava en condicions d'atendre amb la rapidesa necessària els problemes que anaven sorgint a Catalunya, ni endegar-los com calia), vàrem intervenir, vàrem controlar ràpidament tot allò que feia referència al règim de Banca, Borsa i Estalvi. I així ens trobem que, el mateix dia 20 de juliol, la Generalitat ja disposa la suspensió del funcionament dels Centres de Contractació de Valors i Mercaderies. Jo aprofito ara aquesta oportunitat per a retre el meu homenatge al qui llavors era Conseller de Finances, senyor Martí Esteve, el qual, amb una clara visió de la realitat, va dictar un seguit de disposicions, des del primer moment, que varen permetre d'anar solucionant tots els problemes que anaven presentant-se i que el temps ha demostrat amb quina intel·ligència va saber enfocar-los i resoldre'ls.

Però, si en el primer moment havíem suspès el funcionament d'aquells organismes per a evitar un pànic i l'evasió de capitals, que hauria estat de conseqüències desastroses per a tots, era necessari, després, anar ràpidament a una intervenció, encara que aquesta mediatitzés les funcions pròpies que tenia la Banca; i és per això que el Govern de la Generalitat, el dia 23 de juliol, decretava la intervenció de la Banca Privada que

operava a Catalunya i donava naixença a la Comissaria General de Banca.

Com tots recordareu, la lluita a Barcelona, encara que va durar poc, va portar, com és natural, un estat de anormalitat, a conseqüència del qual, durant tota la setmana següent a l'aixecament feixista, la vida industrial i comercial quedà completament estancada. Ens trobarem, doncs, amb el problema de la primera setmana: calia pagar els salaris. Aleshores, el mateix dia 23 de juliol, hom disposà que totes les operacions que realitzessin els Bancs havien d'ésser destinades exclusivament al pagament d'aquests jornals; i és que el Govern de la Generalitat havia de vetllar perquè als treballadors no els manquessin els mitjans de subsistència precisament en aquella setmana heroica en què havien sabut vèncer, juntament amb les forces del Govern de la Generalitat, la sublevació feixista.

En dies successius es va anar regulant la retirada de cabals dels Bancs, respectant sempre, però, els fons que havien d'ésser retirats per al pagament de sous i jornals. Però calia controlar i intervenir i assegurar, també, que la retirada de cabals es fés d'acord amb les normes i moratòries establertes; i fou llavors quan varen començar a ésser designats Delegats de la Generalitat als Bancs i hom va establir que solament serien pagats els talons que anessin degudament autoritzats per aquests. Però, si calia preocupar-se dels obrers que treballaven en empreses que tenien saldos en compte-corrent als Bancs, molt més havíem de fer-ho d'aquells altres que, per la situació especial de llur empresa o per les particularitats de llur treball, no podien cobrar la setmanada. I el Govern de la Generalitat, percatat de la importància del pas que anava a donar, va crear l'Oficina Reguladora del Pagament de Salaris, la qual era controlada directament pels Serveis d'Indústria, i facilitava els cabals. Aquesta Oficina, a més, tendia a autoritzar el pagament de talons contra comptes-corrents per pagament de salaris, d'aquells patrons que havien abandonat llur empresa; a fer préstecs a patrons, obrers i cooperatives; a assessorar en matèria de salaris, i curava de la inspecció de la procedència i inversió de préstecs. En el llarg del temps, podran veure els senyors Diputats, malgrat petites deficiències que han sorgit i que forçosament havien de sorgir a través de la complexitat de les funcions que estaven encomanades a aquesta oficina i en els moments greus que va ésser creada, la necessitat que hi havia de comptar amb un organisme que resolgués els problemes d'aquesta índole que havia plantejat la sublevació. Us enganyaria, senyors Diputats — i no puc pas fer-ho —, si us digués que els 120 milions de pessetes que la Generalitat de Catalunya ha destinat fins ara a l'Oficina Reguladora del Pagament de Salaris, seran reintegrats íntegrament a la Generalitat. Això no és possible, encara que aquests préstecs siguin garantits per persones o per empreses que, de primer moment, pugui semblar que la liquidació d'aquest deute els sigui factible. I això no pot ésser perquè una quantitat importantíssima dels pagaments que s'han fet a través de l'Oficina Reguladora del Pagament de Salaris ha estat lliurada com a subvenció d'atur forçós. Ja sabem que hi ha indústries que

s'han aollit a les facilitats que ha donat l'Oficina Reguladora del Pagament de Salaris i que, d'acord amb les possibilitats que tenien aquestes indústries, no els haurien hagut d'ésser atorgades: sabíem això i no ens sentírem enganyats, ni mai ho hem amagat. Però és evident que certs problemes i dificultats angoixoses dels nostres treballadors no s'haurien pogut resoldre, en aquells moments, amb un rigorós control i un esperit esquitit; i és per això que moltes vegades tot i saber que el préstec que es feia no podia tenir el dia de demà la seva devolució exacta, teníem una concepció prou ampla de l'Oficina i del servei que prestava, per creure que els préstecs que es feien podien ésser considerats, també en part, com una despesa d'atur forçós. Aquest problema és un dels fonamentals a estudiar i un dels més importants que tenim plantejats, i hem de procurar trobar una solució entre el Govern de la República i el de la Generalitat i, principalment, establir en quina proporció un i altre Govern han de cooperar a fer que el passiu d'aquesta Oficina sigui amortitzat, com a compensació a les possibilitats que hi pugui haver de quantitats donades a indústries que no estaven en situació de poder complir els deutes contrets. Jo em sento optimista en el total i en el volum general de l'Oficina, perquè crec, primerament, que aquesta ha complert una gran obra; i, després, em sento optimista, també, perquè ja sé que el Govern de la República ha comprès la importància que ha tingut aquest organisme i la necessitat que ha satisfet, i que no hi ha cap inconvenient a concedir una subvenció com a atur forçós que ens permeti d'arribar al seu tancament.

No he de ponderar aquí l'esforç considerable que hom ha realitzat per mitjà de l'Oficina Reguladora del Pagament de Salaris. Principalment, les facilitats que ha donat als rams fabril i tèxtil, al de la construcció i al de la metallúrgia, i a altres que travessaven uns moments gravíssims. Tasca, com he dit abans, feixuga i que avui dia ja podem dir que dona falaguers resultats, tota vegada que, malgrat el que he indicat abans, ha començat el reintegrament de quantitats lliurades en concepte de préstec, i que continuament anem aconseguint més reintegraments que possibilitaran, conjuntament amb l'acord dels dos Governos, de poder presentar dintre de poc una bona solució i una bona liquidació a aquesta Oficina.

Però no n'hi havia prou amb crear l'Oficina Reguladora del Pagament de Salaris, limitada com estava a fer aquelles funcions que ja he esmentat. I és per això que el dia 28 de juliol és creada ja la Caixa Oficial de Descomptes i Pignoracions, a l'objecte de descomptar i pignorar lletres comercials, amb la garantia de factures per vendes o treballs, i de warrants de mercaderies dipositades. La necessitat d'aquest organisme els senyors Diputats la comprendran perfectament si hom té en compte que moltes empreses es trobaven amb una manca de numerari perquè els ingressos que normalment haurien realitzat restaven ajornats indefinidament pel fet de trobar-se els deutors en zona facciosa o per insolvències més o menys duradores dels qui havien de satisfer les factures pendents.

Ja durant la primera setmana de la seva actuació la Caixa Oficial de Descomptes i Pignoracions

va concedir préstecs per un import d'1 milió de pessetes. En setmanes successives aquesta xifra va anar augmentant, estabilitzant-se amb quantitats que oscil·laven entre els 2 i els 3 milions de pessetes. Posteriorment, ha estat possible anar minvant aquest import, i en total, des del dia de la seva creació fins el 31 de desembre del 1937, els avenços realitzats han arribat a prop de 100 milions de pessetes.

I tot això ha estat possible amb l'aportació, per part de la Generalitat, tan sols de 25 milions de pessetes. Els altres recursos hom els ha obtingut per la mobilització de la cartera de la Caixa que, quan convenia, era portada al redescòmpte al Banc d'Espanya, i pels efectes vençuts i cobrats o renovats per xifres inferiors. La quantitat cobrada puja a un import de 40 milions.

Des d'un punt de vista merament econòmic i financer de la Generalitat, podia discutir-se la conveniència de la creació d'aquestes dues Entitats. Però, senyors Diputats, he de dir que potser va ésser un dels més grans encerts del Govern de la Generalitat, el que, als vuit dies següents d'esclatar el moviment facciós, sapigués endegar d'una manera ràpida tot un cúmul de problemes que anaven sorgint i que, juntament amb tots els altres de la Banca, haurien portat d'una manera indefectible a un col·lapse total de la nostra vida econòmica i social.

És a dir, tres punts essencials que en els primers moments hom va haver de resoldre: Moratòries, Banca, i creació d'Organismes com els que hem esmentat abans. Els senyors Diputats ja saben que un dels inconvenients que presenten les moratòries és que el públic tem trobar-se sense diners en un moment determinat, i que afegit a la por en l'esdevenidor dels Organismes Bancaris i d'Estalvi, fa que s'estimuli d'una manera automàtica l'atresorament. El Govern de la Generalitat, preveient aquest fenomen lògic, que sempre i a tot arreu s'ha produït en moments semblants als que hem viscut, junt amb la determinació de quantitats màximes per a la retirada de cabals, va tenir bona cura de decretar, ja el 27 de juliol, és a dir, vuit dies després d'esclatar el moviment, que els Bancs i Caixes d'Estalvi podien obrir nous comptes sense que per a la retirada de saldos haguessin de restar subjectes a les moratòries i tràmits establerts; és a dir, va crear els nomenats comptes lliures. Però, a mida que anàvem eixamplant la nostra acció, vàrem veure la conveniència d'ampliar les funcions de la Comissaria General de Banca, que tan inestimable rendiment ens anava donant, i aquesta es va transformar en Comissaria General de Banca, Borsa i Estalvi, donant-li encara més facultats en tots els Organismes que entraven dins del camp d'acció d'aquesta Comissaria. La funció essencial d'aquesta Comissaria és, com és natural, vetllar i vigilar la situació econòmica de la Banca. Quan es produeixen aquests casos no n'hi ha prou que la situació econòmica que es desprèn de la comptabilitat i dels estats d'inventari sigui bona. En la pràctica poden trobar-se situacions de momentània insolvència, els resultats desfavorables de les quals calia evitar de totes passades.

Les relacions entre la Banca privada i el Banc d'Espanya varen constituir des del primer moment un punt que havia d'ésser atès com mereixia per la Generalitat. Més endavant, en tractar aquesta qüestió d'una manera més detallada, donaré compte de quines varen ésser les raons fonamentals que aconsellaren a la Generalitat la seva intervenció en el Banc d'Espanya.

Les moratòries decretades varen abastar, també, els efectes de comerç; i amb data del 14 d'agost i successives hom va començar a atenuar-les dictant normes per al pagament o protest de les lletres vençudes. Aquestes normes van lligades estretament a altres disposicions sobre els efectes impagats, de què més endavant hauré de parlar.

Ens vàrem trobar també que les quantitats de bitllets dipositats a les Caixes dels Establiments Bancaris i d'Estalvi, inclús el Banc d'Espanya, com és natural, no eren suficients per a atendre indefinidament les retirades de fons que s'havien produït.

En temps normal probablement haurien estat prou, però en aquelles circumstàncies eren del tot insuficients. Existien els saldos als llibres, però no bastaven; el que calia, per un costat, eren més bitllets, i per altre, restringir llur circulació i demanda. Aquest problema, que anava creixent de dia en dia, s'havia de resoldre ràpidament, i, amb aquest motiu, varen ésser publicats diversos Decrets i Ordres, entre els quals, per la seva gran importància, he de remarcar el del 18 d'agost, mitjançant el qual hom afavoria l'ús del xec barrat per a fer pagaments. En aquest Decret hom establí que, a partir del dia 20, hom podia disposar lliurement dels comptes-corrents sempre que tinguessin per objecte l'atenció d'obligacions pròpies de l'Empresa, i hom disposava que, precisament, havia de fer-se mitjançant xecs o talons creuats, és a dir, que no podien ésser cobrats més que per un altre Banc i, per tant, el beneficiari del taló havia d'ingressar-lo necessàriament en un altre compte-corrent.

Juntament amb les pròrroques successives de les moratòries i atenuant-les en la mesura que les circumstàncies ho permetien, vàrem dictar normes que venien a tenir una importància extraordinària en aquells moments, i en virtut de la qual cosa restaven exclosos de tota limitació els béns propietat d'estrangers que abandonessin el nostre territori. Però, per contra, ja des del primer moment hom va decretar el bloqueig de tots els comptes pertanyents a persones que havien intervingut en la sublevació, o que s'havien distingit per llur desafecció al règim.

És a dir, com veuran els senyors Diputats, que, al cap d'un mes d'esclatar la sublevació, el Govern de la Generalitat havia creat ja les normes fonamentals i bàsiques d'acord amb les quals més tard havia de desenvolupar tota la seva política bancària. Però ens quedava un problema difícil; i aquest era que Catalunya, per la seva potencialitat industrial, proveïa, com tots sabeu, d'una quantitat importantíssima de productes a tota la península, i això, que represen-

tava una suma considerable de milions, feia que hom girés, principalment des de Barcelona, un nombre molt elevat d'efectes de comerç contra places de la resta de la República i, com és natural, existia sempre un volum de paper molt considerable descomptat ja als Bancs o a punt d'ésser descomptat. Però, com és natural, per causa de la sublevació, una gran quantitat d'aquests efectes es trobaven automàticament sense possibilitat de fer-los efectius als lliurats. Si aquesta massa d'efectes s'hagués llançat contra els lliuradors, s'hauria produït una situació gravíssima que no hauria resolt ni la Caixa de Descomptes i Pignoracions ni l'Oficina Reguladora de Salaris. Això depassava completament la missió per la qual aquests dos Organismes havien estat creats. Per aquesta raó, hom va dictar una Ordre per la qual les Sucursals del Banc d'Espanya a Catalunya restaven facultades per a obrir en els Bancs que haguessin redescomptat efectes que resultessin incobrables, uns comptes especials de crèdit que s'anirien amortitzant a mesura que les possibilitats dels referits Establiments ho permetessin; i amb el mateix criteri, hom va ordenar que els Bancs, per la seva banda, obrissin comptes de crèdit suplementari a llurs clients amb els efectes que es retornessin impagats, i a la vegada, que els Bancs havien de mantenir les mateixes classificacions que regien abans del 19 de juliol, i, àdhuc, si n'hi havia necessitat, augmentar-les fins a un 50 per 100. Sortosament, no va ésser precis fer ús en gran escala d'aquestes facultats, però sí cal afirmar que, l'haver portat a efectivitat aquestes orientacions, que venien a ésser el complement de totes les altres en matèria de crèdit i de Banca, va produir a Catalunya un benefici considerable, i que ningú no podrà negar.

Jo encara no m'he explicat mai el perquè d'un costum molt estès a Catalunya, i que dubto que tingui parí en cap més altre país, i és que a les caixes de lloguer dels Bancs els seus propietaris guardin quantitats en bitllets. No puc comprendre el sentit d'aquest atresorament inútil, però és una realitat; és per això que el 5 d'agost vàrem determinar que tots els bitllets del Banc d'Espanya, que es trobessin en caixetes de lloguer que fossin lliurement obertes per llurs propietaris, hom havia d'ingressar-los en compte corrent, i per Decret del 10 de novembre vàrem decidir l'obertura obligatòria de totes les caixetes, amb totes les garanties necessàries per als propietaris legítims, per a obligar-los a procedir a l'ingrés en compte-corrent de la plata i bitllets que hi haguessin dipositats. Tots aquests cabals, que representaven una quantitat importantíssima, varen ingressar en els Bancs en compte corrent, i no cal dir que aquesta mesura va enfortir encara més llur situació.

Referent al règim de Banca, vet ací, com he manifestat, els fonaments principals en què basarem la nostra actuació. No vull, doncs, allargar-me més sobre els múltiples Decrets i Ordres que durant aquest període de temps han emanat del Departament de Finances i que tots ells tendeixen a coordinar una matèria tan

vidriosa i tan difícil com és la del Crèdit i de la Banca. Però sí que he de declarar l'eficàcia d'aquestes disposicions, que varen requerir una vigilància i una atenció i un treball esgotador per part de tots, i és aquí que voldria aprofitar l'avinentesa per a adreçar unes paraules d'agraïment a tots els treballadors de Banca, Borsa i Estalvi, que tant han cooperat en tot moment perquè totes les disposicions de Finances de la Generalitat tinguessin el seu compliment exacte, fent que a Catalunya, en aquest temps, la Banca hagi anat normalitzant-se; la qual cosa ha permès, com veureu després pel detall que us donaré del resultat d'aquelles, que avui dia poguem sentir-nos-en satisfets.

Era necessari, però, he dit, i obligat per la responsabilitat que sempre tenen tots els problemes bancaris, tenir una vigilància constant, fer una feina continuada, de cada dia, de cada moment, i aquest esforç veiem que a les darreries del 1936 dóna els primers resultats, que d'aleshores ençà van en augment i cada vegada són més satisfactoris.

Problemes greus varem haver de resoldre; com el de l'abandó de càrrec de gairebé tots els antics Directors i Membres dels Consells dels Bancs, i el de designar les persones que en aquells moments havien de suplir-los. Va ésser precisa la cooperació lleial dels treballadors bancaris, els quals, d'acord i juntament amb els Delegats d'aquest Departament, anaven formant el Consell de Direcció que ha realitzat aquesta tasca amb un innegable encert, sota l'orientació ja esmentada i control absolut del Govern de la Generalitat.

Però a aquesta interinitat, quant a la Direcció de la Banca, tot i que, com he fet constar, era exercida amb molt d'encert, era necessari buscar-hi una solució, la més definitiva possible, i una reorganització que portés el mateix ritme i impuls que la Generalitat i el Departament de Finances anaven donant a tota la seva obra. És per això que dintre els Decrets de S'Agaró s'estructura una nova organització de la Banca i, primerament, hom decreta la dissolució de les Comissaries generals de Banca, Borsa i Estalvi; perquè aquests Organismes havien ja donat tot el que hom podia esperar-ne, i, tot i que moltes vegades, s'havien vist precisats a resoldre sobre la marxa problemes greus i inesperats, era precis determinar més llurs funcions i donar-los un caràcter més estable, en relació a la continuïtat de la política que aquest Departament venia desenrotllant. I d'acord amb aquest criteri és el Decret n.º 52 de S'Agaró; que crea el Servei Tècnic del Crèdit i de l'Estalvi com a òrgan executiu de les funcions bancàries i d'estalvi. Aquest Servei Tècnic concentra i regula les intervencions que la Generalitat té establertes en totes les empreses; també exerceix amb caràcter particular i general la vigilància i control dels Bancs a base de seguir dia per dia llur situació financera, i pot realitzar estudis estadístics i verificar les revisions que cregui necessàries. La tasca d'aquest Organisme ha estat veritablement fructífera i ha permès la ràpida solució dels innumbrables problemes i dubtes que cada dia

s'anaven suscitant i, a la vegada, ha servit, també, per a regular, d'una manera austera, totes les disponibilitats de capital que, moltes vegades, sense aquesta política de control i intervenció, i malgrat els bons desigs i les bones intencions dels uns i dels altres, hauria estat possible que s'haguessin desviat i que a la llarga haguessin produït estralls en la nostra vida industrial i comercial. Però és en el Decret n.º 18, on s'assenten els pilars damunt els quals havia de descansar tota l'estructura creditícia i bancària. En primer terme varem refermar la intervenció que la Generalitat exercia en totes les activitats bancàries de Catalunya; i, a continuació, hom creà els dos grans organismes destinats a la suprema regulació d'aquestes activitats: el Consell Superior del Crèdit i de la Banca, i el Consell General de la Banca Catalana.

El Consell Superior del Crèdit i de la Banca havia d'ésser un organisme que dictés les normes que havien de tenir un caràcter general i que es referien no tant a les Empreses com a llurs activitats i, per consegüent, havien d'ésser aplicables a tota mena d'entitats que a Catalunya realitzessin operacions bancàries. Les funcions d'aquest Consell venien ben determinades en l'esmentat Decret i hom pot sintetitzar-les dient que havien de consistir a assessorar i a proposar al Conseller de Finances l'adopció de totes aquelles mesures que les circumstàncies anessin aconsellant, així com vetllar per la deguda aplicació de la legislació vigent.

El Consell General de la Banca Catalana, per la seva banda, tenia un caràcter més concret i definit, en referència a les empreses bancàries catalanes, i hom preveia que havia d'exercir d'una manera més directa i concreta la supervisió i control de les empreses, les quals venien així a dependre d'aquest Consell.

En aquests Decrets hom donava normes precises, també, pel que fa referència a la direcció d'empreses, i normes per a la creació de Comitès de Gerència i Comitès de Control. I dintre d'aquest ordre de legislació, en matèria bancària, varem tenir un especial interès en respectar tots els drets i interessos dels súbdits i dels Bancs estrangers, tenint la satisfacció de dir que, aquests darrers, en tot moment varen procurar aplicar les disposicions i Ordres de la Generalitat sense necessitat per part nostra, de cap requeriment; ans al contrari, moltes vegades, i això és molt agradable per nosaltres, súbdits i Bancs de nacionalitats estrangeres han tingut la gentilesa d'expressar el seu agraïment a la Generalitat per la protecció i les atencions que els hem dispensat sempre, en aquest període tan turbulent de la nostra vida econòmica.

No vull amagar als senyors Diputats que els Decrets de S'Agaró, en el conjunt que fa referència a aquesta nova organització de la vida bancària, no han estat aplicats d'una manera total i exacta. No els vull amagar el fet ni el perquè. Ha estat degut, principalment, al desig de procurar, en tot allò que fos possible, una coordinació estreta entre les disposicions del Govern de la República i el de la Generalitat. Ritme i visió diferents entre un i altre Govern en

matèria bancària, però, en el fons, necessitat ineludible de trobar punts de coincidència. És per aquest motiu que els Decrets de S'Agaró sobre aquesta matèria no es varen aplicar exactament; perquè vàrem creure que en tot allò que fos possible calia trobar el punt de contacte; que era necessària la cooperació entre els dos Governos en matèria financera. Procurant-la, el 3 de novembre del 1937, després de diferents converses sostingudes amb el Ministeri de Finances del Govern de la República, hom arribà a una solució en l'organització bancària a Catalunya, i és per això que es publiquen disposicions per les quals es modifiquen els Decrets n.º 18 i 19 de S'Agaró.

La regulació de tot el règim bancari que hom preveia en els Decrets del 9 de gener del 1937, representava un ambiciós intent d'ordenació. Com he dit abans, aquest intent ha estat modificat pel desig de trobar punts de coincidència i de col·laboració amb el Govern de la República. No obstant això, jo he de remarcar el sentit dels Decrets de S'Agaró, puix que aquests representaven una àmplia reorganització del sistema bancari. Aquesta, en part, ha estat feta d'una manera eficient i digna de lloança per mitjà dels nostres Delegats i Interventors en els Bancs, i a través, com he indicat, del Servei Tècnic del Crèdit i de l'Estalvi a Catalunya, el qual ha permès que la Generalitat estigués informada en tot moment i en tot detall de la marxa dels problemes bancaris i de la seva situació a cada instant. Això ha permès d'adoptar la mesura que reclamava cada situació, aspiració primordial que hem aconseguit mitjançant Ordres constants publicades, unes, al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* i, altres, adreçades directament a la Banca; Ordres que no cal ni tan solament enumerar, però que constitueixen ja un volum considerable d'ordenació bancària i que han fet que la Banca, en aquest període de temps, seguís, en el que era possible, el ritme de les activitats econòmiques del país, i evités que es creessin situacions que haurien dificultat l'eficiència del treball i el redreçament de totes aquelles indústries i comerços que havien sofert d'una manera més considerable les conseqüències de la revolució i la guerra.

Si abans he remarcat que moltes vegades el Govern de la Generalitat ha rebut amb satisfacció l'elogi i ha vist amb gust el compliment estricte de les seves disposicions per part de la Banca estrangera, també he de remarcar que les empreses bancàries que d'acord amb el Decret del Govern de la República podien optar per portar les seves centrals a València o a Barcelona, varen decidir de venir a casa nostra; i el 15 de setembre vaig tenir la satisfacció de signar una Ordre en la qual posava de manifest, si més no, el respecte i la consideració de tota aquesta política bancària que havia fet Catalunya, i també evidenciava, una vegada més, la cordialitat que regnava entre el país basc i Catalunya, puix que aquest portava a casa nostra les centrals de les seves empreses bancàries.

També dintre d'aquest règim de la Banca, em plau ara aquí destacar el Decret del 5 d'octubre últim, Decret que firmàvem l'honorable

Conseller d'Agricultura, el meu company senyor Calvet i jo, reorganitzant el crèdit agrícola a Catalunya. Aquest Decret, que està destinat a tenir grans i beneficioses conseqüències per a la pagesia catalana i per a la mateixa Generalitat, ve a constituir la Caixa Central de Crèdit Agrícola, realització que ha estat duta a terme gràcies a l'esforç i la perseverança del company Calvet, qui, preocupat pels grans interessos del camp, ha volgut posar a la mà dels seus creadors un instrument que jo he de dir que els seus resultats ja comencen a ésser francament favorables i que el seu esdevenidor el veig molt clar i amb un gran sentit d'optimisme, puix que cada dia va eixamplant més la seva acció i ho fa amb una seguretat i una solidesa que són la garantia més ferma del seu èxit.

I, com a conclusió, us diré, encara que d'una manera breu, el resultat efectiu d'aquesta política bancària realitzada per la Generalitat.

Les disponibilitats bancàries, després d'uns mesos de mantenir-se com abans de la sublevació, degut a les mesures que es varen prendre, algunes de les més importants de les quals ja he indicat, vàrem veure que anaven augmentant poc a poc, però cada dia amb un ritme un xic més accelerat. I ara ens trobem que la part disponible dels comptes de crèdit que amb garantia de valors té oberts el Banc d'Espanya a la Banca privada, arriba en el moment present a confondre's amb la totalitat dels crèdits concedits. L'existència en efectiu no ha variat gaire, però és en els comptes corrents de la Banca privada al Banc d'Espanya on es manifesta l'augment amb major intensitat, ja que, per la Banca estrangera, passa de 24 milions el 18 de juliol a 130 milions el 31 de desembre del 1937, i a la Banca catalana, de 5 milions a 112, i a la Banca espanyola, de 8 milions a 118, totes en el mateix període. En conjunt, les disponibilitats totals de cada branca bancària van de 43 milions a 145 per a la Banca estrangera; de 37 milions a 120 per a la Banca espanyola, i de 57 milions a més de 200 per a la Banca específicament catalana.

Cal preguntar-se a què és degut aquest fenomen, i la resposta ens condueix a examinar la situació bancària amb caràcter general. En primer lloc, a un augment de les disponibilitats immediates correspon un altre augment de les exigibilitats a la vista, és a dir, dels comptes corrents i d'estalvi dels clients a la Banca privada, però aquest augment no es produeix amb la mateixa proporció. A la Banca estrangera les disponibilitats augmenten en 100 milions, mentre les exigibilitats només pugen 20 milions; això ens prova que la modificació més important s'ha produït entre partides de l'actiu, per minva dels comptes corrents deutors, que baixen uns 20 milions i, especialment, pel cobrament, sense renovació d'efectes descomptats i crèdits diversos concedits a clients, així com en el cas d'aquesta Banca a reducció dels saldos a altres Bancs que ascendien el 18 de juliol a xifres força elevades. A la Banca espanyola succeeix a la inversa, ja que per un augment de disponibilitats de 80 milions hi ha una puja de les exigibilitats d'uns

200; però hem de fer constar que les dades d'aquesta branca bancària no poden servir-nos de base per a extreure conseqüències importants, puix que a causa d'operar amb ella les grans empreses semiestatals, i per transferència a les sucursals de Barcelona de saldos de comptes domiciliats a Madrid o València, es donen xifres i moviments exorbitants, la qual cosa no vol dir, de cap manera, que les característiques generals de la marxa del negoci bancari no es donin, igualment, per a la Banca espanyola. Quant a la Banca catalana, és la que ofereix una regularitat més gran. Evidentment, l'augment de les exigibilitats i de les disponibilitats és gairebé igual, amb un import de 140 milions.

Però observi's que les proporcionalitats entre les disponibilitats i exigibilitats resten profundament modificades, la qual cosa, si hom té present les modernes teories sobre l'augment de la capacitat creditícia dels Bancs, que correspon a cada augment dels dipòsits en compte corrent, ens indica que la Banca no ha concedit crèdit en la mesura que li hauria estat possible de fer-ho. Però això requereix un examen més detingut, i aquest no és el moment.

Per altra part, la Banca privada cada vegada fa menys ús de les possibilitats del redescpte al Banc d'Espanya, i els comptes d'efectes impagats tenim la satisfacció de poder dir que estan en l'actualitat pràcticament cancel·lats. Segons tot això, la Banca presenta una situació de liquiditat veritablement extraordinària i sense precedents.

La classificació dels comptes corrents en intervinguts, bloquejats i lliures es manté encara, per bé que, com és natural, els comptes lliures siguin els que progressivament van assolint xifres més elevades. Hom ha tingut cura de vigilar el compliment íntegre de les prescripcions sobre l'ús dels xecs barrats. Amb això hom ha aconseguit mantenir als Bancs el màxim de cabals i hom ha procurat sotraure a la circulació un nombre molt elevat de bitllets.

Aquesta labor protectora ha estat, sens dubte, una de les causes de l'augment dels saldos dels comptes corrents; però no és l'única, ni potser la més important.

Evidentment, hi ha hagut empreses industrials i comercials que han anat disposant de llurs saldos a causa de la posició deficitària de llur negoci, però moltes altres, especialment les que comptaven amb grans existències, s'han beneficiat de l'augment dels preus, i com sigui que no han pogut reposar els estocs en la mesura que normalment ho haurien fet, s'han trobat amb un excedent de numerari, que ha anat a incrementar els comptes bancaris. Per altra part, la manca de crèdit d'empresa a empresa, en les relacions comercials, ha fet que no es produís la massa d'efectes, que en altres circumstàncies s'haurien portat al descòmpte als Bancs.

Vet ací, senyors Diputats, en línies generals, la política bancària del Departament de Finances. Les xifres que ara acabeu d'escoltar us diran prou bé quin és el seu resultat. Jo crec que pocs països, havent passat el greu trasbals que ha sofert el nostre, amb una convulsió tan

profunda com és la de la revolució i la guerra, podrien presentar uns resultats i una acció de Govern tan clara com aquesta. La Generalitat de Catalunya, en sostenir, mantenir i impulsar la nostra Banca, ha creat el nervi essencial que en l'esdevenidor serà fonamental per al nostre país. La nostra Banca, com el nostre Estalvi, del qual us exposaré després, també, els satisfactoris resultats obtinguts, ha demostrat que Catalunya, malgrat el problema angoixós que representaven les quantitats importantíssimes de milions i més milions que el nostre comerç i la nostra indústria tenien en terreny facciós, va vèncer resoltament aquestes dificultats; i va fer més encara; va anar reduint, de mica en mica, els comptes que s'havien obert al Banc d'Espanya i a la Banca privada per a poder donar facilitats a la nostra indústria i al nostre comerç i amortitzar aquests efectes pendants de cobrament.

La posició és ben clara i ben precisa: Catalunya no ha sofert, pel que fa referència al crèdit, el desastre que ànimes esquifides feien preveure i auguraven en els primers dies de la revolució, i d'això, senyors Diputats, jo crec que hem de sentir-nos en molt satisfets.

Als primers temps, senyors Diputats, totes les disposicions sobre estalvi anaven lligades a les que es prenen en matèria bancària. Així, al costat de les moratòries per la retirada de cabals dels comptes corrents, hi havia la determinació de les quantitats màximes que hom podia retirar de les Caixes d'Estalvi.

Els establiments d'estalvi i els cabals en ells dipositats havien de merèixer la nostra més gran atenció, perquè, com tots sabem, representen l'esforç de les classes treballadores del nostre poble. Per a donar-se compte de l'extraordinària importància de les quantitats que calia vetllar, no cal sinó fixar-se que a començaments de l'any 1936 arribaven a més de 1.100 milions els saldos de les imposicions a les Caixes d'Estalvi, sense comptar les xifres, molt importants, dipositades a la Banca privada en els comptes d'estalvi.

D'acord amb el criteri proteccionista sustentat des dels primers moments per la Generalitat, i que tan bons resultats ha donat, igual que hom va fer amb la Banca, va ésser creada la Comissaria Delegada de l'Estalvi, i, en conseqüència, hom va intervenir, per mitjà de Delegats especials, les Caixes d'Estalvi.

Amb aquestes mesures hom va contenir els efectes del pànic que s'hauria apoderat del públic i que hauria pogut produir una situació delicada que, d'aquesta manera, va ésser evitada per complet.

Per tal de poder intervenir eficientment tota la política d'Estalvi, el Departament de Finances, el 19 d'octubre, va decretar que passés a dependre d'aquest la Caixa d'Estalvis de la Generalitat de Catalunya. I seguint el pensament que informa el Pla de S'Agaró, hom va disposar, en el seu dia, que s'entenguessin incorporades a la Generalitat, també, totes les Caixes d'Estalvi de Catalunya; i per tal de suggerir, estudiar i preparar les normes d'organització, ordemació, règim

i control de la funció de l'Estalvi, i d'assessorar el Departament de Finances i exercir les funcions de direcció i administració general de les Caixes d'Estalvi establertes a Catalunya, hom va crear el Consell General de l'Estalvi.

Les funcions de la Comissaria Delegada de l'Estalvi varen passar al Servei Tècnic del Crèdit i de l'Estalvi.

Ha estat, potser, en aquesta matèria on els efectes de la Intervenció de la Generalitat han tingut una eficàcia més fàcilment comprovable.

Com abans he dit, els saldos totals de les imposicions a les Caixes d'Estalvi de Catalunya pujaven, durant la primera meitat del 1936, uns 1,100 milions de pessetes. A partir del 19 de juliol, com tots recordareu, es formaren davant les Caixes d'Estalvi llargues cues de persones que volien retirar, almenys, les quantitats que permetien les moratòries establertes. Amb tot, degut precisament a aquesta limitació, les quantitats retirades no excediren, en cap moment, de les xifres que normalment hom retirava abans. Les que sí varen sofrir una baixa considerable varen ésser les noves imposicions, que, com es recordarà, restaven lliures de tota limitació de moratòria. Aquest desnivell entre les imposicions i els reintegraments va fer que els saldos anessin baixant, però a un ritme extraordinàriament lent. Durant els tres primers mesos la baixa total no va passar d'un 5 o 6 per 100. Aquest desnivell cada vegada es va anar fent més petit, especialment per la successiva disminució dels reintegraments, i tinc la satisfacció de dir als senyors Diputats que les darreres xifres mostren que les imposicions tornen a ésser superiors als reintegraments. Aquest resultat representa l'èxit complet de les disposicions dictades. I si ara em plau de remarcar-ho, em plau, també, d'aprofitar l'avinentesa per a agrair a tot el nostre poble la gran confiança demostrada en l'obra que realitza el Govern de la Generalitat.

Ja he indicat, en referir-me a les operacions bancàries i d'estalvi, que el mateix dia 20 de juliol fou dictada una Ordre per la qual se suspènien indefinidament les sessions dels Centres de Contractació de Valors i Mercaderies.

No escaparà als senyors Diputats la imprescindible necessitat de prendre aquesta mesura en aquells moments, ja que, si bé és veritat que, degut als fets ocorreguts, les sessions, sense haver de dictar-se cap Ordre, quedaven suspeses d'una manera automàtica, publicant-la hom evitava que es poguessin formalitzar, fins i tot si calia, al marge de la Borsa, operacions de traspàs o venda de valors.

I amb aquest objecte i com a complement de les disposicions a què m'he referit abans, el 15 d'agost es va dictar una Ordre declarant nul·les i sense efecte legal totes les operacions de compra i venda de valors que s'haguessin formulat a partir del 19 de juliol; i per tal de resoldre aquells problemes que podien haver sorgit arran de la publicació de les Ordres esmentades, entraren dintre la Comissaria General de Banca totes les activitats bursàtils.

Però encara no n'hi havia prou amb les Ordres

dictades, i vaig considerar que convenia refermar les mesures preses referents a transacció o canvi de valors, i per això vaig ordenar que totes les persones naturals i jurídiques que tinguessin cabals públics i valors mobiliaris a les caixes de lloguer dels Bancs, els havien d'ingressar en dipòsit en aquells, en el termini de vint dies.

La situació en què quedaven les operacions bursàtils era d'absoluta interinitat, i totes les operacions que estaven contractades i pendents de liquidació el 19 de juliol, restaven en espera d'una solució definitiva.

Vaig estudiar diverses vegades la conveniència d'anar a una regularització d'aquestes operacions, però vaig creure preferible deixar les coses tal com estaven, perquè n'hi havia un bon nombre que venien doblant-se des de temps indefinit i no podíem obligar a una cancellació general de manera sobtada. A més, calia tenir en compte que hi havia operacions d'arbitratge, de Borsa a Borsa, que representaven xifres bastant crescudes i que en aquells moments no convenia liquidar..

En els Decrets de S'Agaró hom posava en estudi totes les qüestions plantejades en matèria de valors i hom decretava la cessació de les Junes sindicals d'agents de canvi, les Junes de l'Associació del Mercat Lliure de Valors i del Casino Mercantil i hom nomenava uns delegats de la Generalitat per a regir-les. Als agents de canvi i corredors de Borsa, als quals s'havia exclòs de l'obligació de constituir en dipòsit als Bancs els valors que tenien en caixes de lloguer, hom decidí bloquejar-los els comptes corrents per tal de garantir els compromisos que tinguessin contrets.

Les darreres disposicions en matèria bursàtil són els Decrets d'its del Pla de S'Agaró, i de llavors ençà no ha calgut prendre cap mesura sobre aquesta matèria. Només esmento quina ha estat la tasca realitzada en matèria bursàtil, perquè els senyors Diputats vegin, també, quina ha estat la nostra aportació.

En el primer volum de la *Política financera* publicat pel Departament que regeixo, ja vàrem exposar d'una manera ben clara, ben precisa i extensa quines havien estat fins al moment de la publicació del Decret de facultats excepcionals les nostres relacions amb el Govern de la República. En aquests moments no vull referir-m'hi. M'atenc a les consideracions que allí es contenen. No cal tornar a plantejar problemes que el temps ha anat desdibuixant, però sí que em cal dir que la nostra intervenció en el Banc d'Espanya fou transcendental i pedra angular damunt la qual reposa una gran part de les nostres finances en aquest període de temps, i és motivada pel resultat del que ja hem exposat en el llibre de referència.

Com a conseqüència del que he dit, la Generalitat va creure que, per a evitar la pertorbació de la nostra vida per manca d'aquestes disponibilitats que es feien necessàries, només podia continuar la política que tan bons resultats li donava; i, per tant, havia d'intervenir d'una manera resolta i decisiva el Banc d'Espanya amb totes les seves Sucursals a Catalunya.

Aquesta intervenció justificadíssima per les raons exposades, i per altres que algun dia direm, era d'ineludible necessitat. Era d'ineludible ne-

cessitat, perquè fent-ho així, amb aquesta intervenció i amb el nomenament del Comissari en el dit Banc, com també en les seves Sucursals de la resta de Catalunya, determinàvem d'una manera exacta la política financera de l'establiment, i, també hom estimulava i facilitava la intervenció de totes les activitats bancàries, i es donava a aquesta intervenció la facultat de suspendre l'execució de totes aquelles disposicions i ordres que, sorgides del Banc, poguessin pertorbar la política que seguia la Generalitat de Catalunya.

La intervenció del Banc d'Espanya ha estat una de les intervencions, he de confessar-ho, que més ha dolgut al Govern de la Generalitat. El seu propòsit hauria estat no haver d'arribar a prendre una resolució d'aquesta gravetat, però no era possible; i avui dia podem dir que, malgrat el dolor que ens produí aquesta intervenció, gràcies a ella hem salvat el mateix crèdit del Banc d'Espanya a Catalunya i també moltes altres coses. Una de les facilitats principals va ésser la de permetre l'obertura als establiments bancaris de Catalunya, per part de les Sucursals del Banc d'Espanya, de comptes especials de crèdit on es carreguessin els efectes retornats impagats.

Els problemes financers que s'anaven presentant, tal com els senyors Diputats no desconeixen, tenien una complexitat i una multiplicitat d'aspectes veritablement extraordinaris. No obstant, la Generalitat no podia desatendre'n cap, per poc important que semblés, perquè una qüestió aparentment secundària podia, en cas d'abandonar-la, esdevenir de greus conseqüències. Així, m'hauré de referir, encara que sigui per sobre, a altres punts dels que suara parlava, algun d'ells ja apuntat anteriorment.

Per exemple, el de l'atresorament de la plata. Des dels primers moments, amb l'establiment de les moratòries hom va dificultar que es retiressin dels Bancs imports que no tenien una destinació suficientment definida. Veiérem, però, que, molt abans que hi hagués un motiu real, desapareixia de la circulació el diner que té un valor intrínsec, per la seva especial naturalesa, és a dir, les monedes de plata. La Llei, tan coneguda en economia, que la moneda dolenta expulsa la bona, es va realitzar en el nostre cas amb una rapidesa realment notable. La conseqüència immediata d'això va ésser la progressiva dificultat per a realitzar les transaccions menudes. Aquest problema, degut precisament a la rapidesa que acabo d'esmentar, va plantejar-se a Catalunya molt abans i en termes molt més greus que a la resta de la República. Correspon, certament, a l'Estat la regulació de les qüestions monetàries, però, malgrat els certificats de plata que va posar en circulació el Banc d'Espanya, no va donar la deguda solució a aquest problema que s'anava agreujant cada dia més. Per consegüent, la Generalitat es va veure precisada a intervenir en aquest punt, i amb data 21 de setembre hom va disposar l'emissió de 20 milions de pesetes de paper moneda, que vinguessin a substituir la moneda divisionària que desapareixia de la circulació.

L'excessiva suspicàcia d'algunes persones els va fer creure que la Generalitat tractava de llançar-se a una desenfrenada creació de paper moneda, com s'ha fet a altres països en casos semblants,

i que, com en aquests, hauria tingut conseqüències funestes. Però, naturalment, es varen equivocar, car no volien adonar-se que, d'haver-ho fet així, els bitllets emesos no haurien estat d'aquests imports, ni que la seva xifra total era àdhuc inferior a la que la normalització absoluta de la circulació de moneda divisionària hauria requerit.

Passada l'època en què eren més necessaris, i donant compliment a disposicions del Govern de la República, s'ha ordenat ara, amb data 23 del mes de febrer proppassat, la retirada dels bitllets que aleshores vàrem haver d'emetre.

I també per a facilitar la circulació monetària, al propi temps que per a afavorir el refermament de la situació bancària, hem tingut especial interès d'estimular l'ús del xec barrat — com ja he dit parlant de la Banca —, per a saldar els deutes comercials.

En el Decret n.º 24 dels de S'Agaró és on es dicten les normes, amb caràcter més definit, que regulen la utilització dels xecs barrats. D'aquestes normes són les més importants les que estableixen que hom haurà de pagar precisament mitjançant xec creuat totes les factures l'import de les quals excedeixi de 1,000 ptes.; així com també les normes que determinen la diferenciació dels xecs que es fan contra comptes lliures o contra comptes intervinguts.

Les dades de la Cambra de Compensació de Barcelona ens proven l'eficàcia d'aquestes mesures, puix que el nombre de xecs compensats que va arribar el mes d'agost del 1936 a poc més de catorze mil, ha tornat a presentar xifres de seixanta i setanta mil. És tant important la normalitat aconseguida en aquest sentit, que sense el funcionament de la Borsa hem arribat a xifres que s'acosten molt a les obtingudes abans del 19 de juliol.

Encara que no amb el caràcter urgentíssim amb què es plantejava la necessitat d'intervenir i controlar les operacions bancàries, ni tan ineludible com el proveïment de fons per a salaris a les empreses amb momentànies dificultats econòmiques, se'ns va presentar el problema de les operacions d'assegurances, puix que, donada la importància dels capitals de què disposen les grans companyies, podia produir-se per aquest costat una evasió o desaparició de fortes quantitats de cabals, que, de vegades, estaven constituïts per imports considerables de divises estrangeres.

La Generalitat de Catalunya tenia — en virtut dels Decrets del Govern de la República de data 16 de gener del 1933 i de la Presidència de la Generalitat del dia 26 del mateix mes —, al seu càrrec els Serveis del Règim d'Assegurances Socials, que la matèria sisena de l'art. 5.º de l'Estatut li confereix, pel qual motiu existia la Comissaria d'Assegurances Socials.

Aquest organisme era, evidentment, el que més bé podia respondre a les necessitats d'aquella hora, i, sens cap dubte, va ésser aprofitat. Però, al propi temps, era ostensible que, donada la seva comesa, el Departament de Finances era, més pròpiament que el de Treball, el Departament al qual s'havia d'adscriure.

Així es va fer, mitjançant el Decret del 28 de juliol, pel qual hom disposava la intervenció

de les assegurances, que ens reportà beneficoses conseqüències.

Cal tenir present que les companyies d'assegurances es troben, en bona part, en mans de capitalistes estrangers, bé directament les que són sucursals d'empreses domiciliades en altres països, o bé per posseir elements estrangers la major part de les accions de companyies nominalment nacionals. Això feia que la Generalitat hagués d'anar amb molta cura, i així mateix es féu, per no perjudicar interessos estrangers, la qual cosa podia ocasionar enutjoses reclamacions, que, aleshores més que mai, convenia evitar. Per altra part, el negoci d'assegurances està lligat al de les reassegurances, que, com és sabut, es fa normalment a l'estranger.

Segons l'esmentat Decret, hom nomenava Delegats de la Generalitat a les diferents empreses, els quals immediatament varen intervenir les operacions de caixa, així com els xecs, talons, transferències i girs que poguessin realitzar-se, vetllant perquè sempre responguessin a operacions reals i d'acord amb les moratòries establertes. No ja les mesures d'instruccions que se'ls donaven, sinó tan sols llur presència a les companyies, va donar fruits estimables, ja que el saber que la Generalitat vetllava pels quantiosos béns en elles dipositats, va fer néixer ben fonamentada confiança.

No era gens lleugera la tasca a desenrotllar en aquest important aspecte de l'economia. Nosaltres havíem de donar camí normal a les aspiracions renovadores del nostre poble, però, a la vegada, havíem d'impedir tots els fets que, desvirtuant aquestes aspiracions, no constituïssin altra cosa que gravíssims mals per a aquesta economia.

D'acord amb tals principis, la Comissaria d'Assegurances, per si mateixa o a través dels Delegats a les empreses, havia d'atendre la conservació dels béns, la cura dels quals se li encomanava.

Fins aleshores, les diverses empreses d'Assegurances, per mitjà de llurs gerents i Consells d'Administració, havien curat d'aquesta tasca, seguint les normes clàssiques d'administració.

A partir del 19 de juliol, en molts casos, especialment en les companyies nacionals i en aquelles de països concomitants amb els rebels, es produí l'abandó de llurs llocs per les persones encarregades de la direcció de les entitats.

Aquesta era una raó més perquè la Generalitat es veié carregada amb responsabilitats superiors, i tenim la satisfacció de proclamar que, degut a la tasca realitzada pels nostres Delegats — que varen trobar en els treballadors de les assegurances excel·lents i fidels col·laboradors — hom va poder aconseguir el fi primordial que es perseguia en aquells moments, i que, al nostre entendre, representa l'èxit més positiu de tota la intervenció de la Generalitat a les Assegurances: la continuïtat de totes les empreses importants i el salvament de llur patrimoni amb la conservació de les reserves, que ha permès el posterior redreçament, i ens auto-

ritza per a contemplar amb notable optimisme l'esdevenidor de les assegurances a Catalunya. Això malgrat, el cobrament de les primes durant els primers temps de la guerra es va veure, com comprendreu, extraordinàriament disminuït. Molts assegurats, davant la impossibilitat de determinar quin havia d'ésser l'esdevenidor de les assegurances, i per trobar-se ells mateixos amb dificultats econòmiques, varen suspendre, almenys de moment, el pagament dels rebuts corresponents a les pòlisses que tenien contractades. Això era especialment aplicable a les assegurances de grans capitals, com les de vida. El ram d'incendi es veia molt afectat, per la seva banda, a causa de la resistència dels propietaris de finques a atendre llurs compromisos. També el ram de Responsabilitat civil, que preferentment comprèn les assegurances de vehicles, va veure molt minvades les xifres de les primes satisfetes; per la incautació de gran nombre d'automòbils i camions que els primers dies de la sublevació hom va fer. Només el ram d'accidents (i altres menys importants, com el de transports), sortia amb bé d'aquella resistència general a satisfer els rebuts de primes d'assegurances. Posteriorment s'ha anat produint un notable redreçament, i el pagament de les primes es torna a realitzar amb quantitats estimables.

La política que vàrem seguir en matèria financera de les companyies va ésser la de mantenir la màxima liquiditat, la qual cosa venia afavorida per les moratòries establertes. La impossibilitat o dificultat, segons els casos, de comunicació amb les centrals o sucursals de les grans empreses va produir una considerable desconexió en el sistema de cada una d'elles, la qual cosa feia que no sempre hi hagués la deguda solidaritat entre els diversos establiments. Davant d'aquest fet, havia de vetllar per la solidesa de les branques catalanes de les entitats, impeditint extemporanis desplaçaments d'efectiu, que, en cas d'urgència, no se sabia si es podrien tornar a rebre.

Problema d'ordre relativament semblant era el del pagament de sinistres. Els sinistres normals havien d'atendre's tenint sempre present les moratòries existents.

I ja que ens referim al pagament de sinistres, no puc deixar d'esmentar el que podríem anomenar pagament irregular de sinistres, que en els primers temps posteriors al 19 de juliol varen prendre proporcions amenaçadores. Certament, persones que es consideraven insuficientment indemnitzades per accidents que havien sofert, o que havien vist llurs drets preterits, o que, simplement, tractaven d'aprofitar-se de les circumstàncies, plantejaven demandes directament o a través dels nous organismes de justícia, i, de vegades, en termes excessivament peremptoris. No és el nostre propòsit entrar en el tema de si les demandes eren o no justes, o si l'actuació de les companyies havia estat anteriorment tot el correcte que hom hauria desitjat. El que sí hem de dir és que els límits i condicions de les Assegurances es basen en contractes o pòlisses prèviament formalitzats, les primes dels quals es calculen amb relació al risc

que es cobreix, i que si per causes externes s'imposa una posterior modificació, s'esberla tot el sistema. Afòrtunadament, el perill que acabem d'apuntar es va contenir a temps, sense que arribés a afectar, ni de molt, l'estabilitat de les empreses.

Entre els de S'Agaró varen ésser dedicats a les assegurances els Decrets que porten els números d'ordre 32, 33 i 34. Per a no fer excessivament pesada l'exposició dels esmentats Decrets, posaré a la consideració dels senyors Diputats tan sols els punts més importants que tracten, atenyent-los en conjunt. En primer lloc, hom disposa la dissolució de les Comissaries Generals d'Assegurances Generals i Socials, per tal de refundre-les i reorganitzar-les en el Servei Tècnic d'Assegurances.

El tipus de Servei Tècnic representa una característica que varem voler donar a diversos organismes tècnico-administratius que s'havien de crear per a la realització de determinades tasques. Puc dir que l'estructura donada a aquests Serveis podem qualificar-la de veritablement encertada, atès l'estimable rendiment que a la pràctica han ofert. L'objecte, concretament, del Servei Tècnic d'Assegurances és el de dirigir i centralitzar les intervencions a les empreses, preparar bones estadístiques i estudis actuàrials i elaborar i realitzar tots els treballs del Departament, tan tècnics com jurídics, amb relació a assegurances.

Tal com hom va fer amb la Banca i l'Estalvi, hom va crear un Consell General, el qual Consell està integrat per representants de diversos Departaments i organismes, per assegurats i per delegats de les organitzacions de treballadors d'assegurances. D'aquesta manera hom tenia present tant l'aspecte tècnic purament, com el dels elements més directament interessats en les assegurances — assegurats i treballadors —, i l'aspecte polític o d'interès econòmic general.

Com a complement de la tasca general desenrotllada en matèria d'assegurances, hom va dictar diverses disposicions sobre qüestions administratives i d'ordre comptable o estadístic, però no vull cansar l'atenció dels senyors Diputats fent una exposició de cada una d'elles. Només he de dir que totes tendeixen a possibilitar la millor coordinació i resultat dintre el negoci d'assegurances.

No ha estat precis dictar posteriorment noves mesures, si exceptuem els Reglaments per a l'execució a Catalunya de disposicions del Govern de la República, i ens hem dedicat a l'aplicació estricta de les anteriors, ja prou importants i transcendents. Arribem així en els moments presents, i tinc l'honor ara de manifestar als senyors Diputats que, en matèria d'assegurances, no s'ha produït cap mal irreparable, ans al contrari, ha estat salvat el patrimoni comú de les assegurances i s'han evitat contingències que haurien pogut ésser funestes.

Poques paraules hauria de pronunciar per a portar al convenciment dels senyors Diputats que els fets del 19 de juliol varen produir, durant els dos primers trimestres, una minva esfereïdora en la recaptació dels impostos. En les circumstàncies que travessava el país, era molt difícil que aquests responguessin. Al propi temps que

les despeses de la Generalitat augmentaven extraordinàriament, ens trobàvem, com he dit abans, que la recaptació gairebé no existia. Això era degut no solament a la natural relaxació en el pagament d'impostos que tot gran trasbals produeix, sinó perquè la transformació social i econòmica que s'estava produint modificava profundament les bases imposables dels impostos existents.

Calia cercar, doncs, l'augment dels ingressos, preferentment, mitjançant impostos que s'avinuessin amb la nova situació creada i gravessin bases imposables que les circumstàncies ens permetessin, i és per això que el Decret de facultats excepcionals m'autoritzava d'una manera àmplia de resoldre i disposar en tot allò que cregués convenient per a reorganitzar la recaptació dels tributs de la Generalitat, així com per a reglamentar els sistemes i procediments de recaptació i execució en termes de màxima rapidesa i eficàcia. Així mateix, se'm facultava per a modificar els impostos i tributs vigents i la creació de noves exaccions, i en aquesta tasca ens varem llançar decididament, perquè sense l'aportació del nostre poble no podíem nosaltres de cap manera, malgrat totes les bones disposicions per a regular les nostres despeses, tenir aquesta greu responsabilitat.

I és per tot el que acabo d'exposar, que sorgeixen diferents Decrets en el Pla de S'Agaró: els uns donant normes per a una aplicació més rígida per al cobrament dels impostos creats; altres, creant-ne de nous. Entre aquests, hem de destacar el de la Xifra de Negocis.

Amb aquest impost, la Generalitat de Catalunya ha demostrat que ha sabut crear una font d'ingressos d'una importància considerable per a les seves finances. Aquest impost, el resultat del qual ha d'ésser en el futur base essencial dels nostres pressupostos, i que entra de ple en les facultats que ens dona l'art. 17.ª de l'Estatut, ha permès, també, donar una compensació a les nostres finances en relació a altres impostos, la baixa de recaptació dels quals ha estat molt important. Avui dia podem dir que, gràcies principalment a l'organització i a l'eficiència que s'ha donat a l'aplicació d'aquest impost, malgrat l'excepció que s'ha fet dels articles de primera necessitat i de la situació comercial i industrial del nostre poble, al cap d'onze mesos de la seva implantació, la Generalitat ha recaptat un import total de prop de 90 milions de pessetes. Ja en el mes d'abril del 1937, que va ésser implantat, es varen recaptar 5 milions, i aquesta xifra ha anat augmentant successivament fins a sobrepassar els 11 milions mensuals.

En els primers mesos, la major part de la recaptació va provenir de la ciutat de Barcelona, i aquesta supremacia lògicament ha persistit, però les darreres xifres obtingudes d'arreu de Catalunya acusen un augment ben estimable, que tot fa creure que s'intensificarà encara més.

Aquest impost, com cap altre, com comprendran els senyors Diputats, ha de permetre a la Generalitat l'augment dels seus ingressos, car la puja de preus per efecte de l'augment de la

circulació fiduciària vindrà lògicament acompanyada d'un augment de la seva base recaptatòria, i és aquesta la característica que el fa més aconsellable a les presents circumstàncies. Aquest impost del 2 per 100 sobre la xifra d'operacions ha constituït, a més, una font d'ingressos importantíssima, no tan solament per a la Generalitat, sinó per a tots els Ajuntaments, als qual, d'acord amb el Decret, se'ls concedia una participació que podia arribar, segons la importància d'aquesta, a un 20 per 100 de la recaptació.

Us prego que us fixeu en el que representa haver implantat un impost de la importància del de la Xifra de Negocis i l'haver-se aconseguit aquest resultat, car dubto que cap poble, després d'una convulsió tan pregonada com la que va iniciar-se el 19 de juliol, hagi pogut aplicar tan ràpidament, i amb resultats tan satisfactoris com nosaltres, un impost d'aquesta naturalesa.

Un altre dels impostos que varen crear els Decrets de S'Agaró fou el de la Ràdio, que en el poc temps que s'aplica ja ha donat una xifra total de recaptació que puja a 2 milions de pessetes, quantitat la major part de la qual correspon a Barcelona.

També implantàrem la taxa sobre assignacions dels funcionaris, que fa poc, degut a l'augment del cost de la vida, ha estat suprimida.

Així mateix, varem modificar essencialment l'impost del segell. Però no n'hi havia prou amb augmentar i ampliar les bases impositives, sinó que era precis prendre les disposicions pertinents perquè l'impost es pagués sempre que corresponia, i en aquest sentit hom va dictar diferents Ordres, l'aplicació de les quals va ésser d'un gran resultat. Només hem d'assenyalar el mes de desembre del 1936, durant el qual hom va recaptar escassament per aquest impost 100.000 pessetes, i afegir que algun mes ha arribat a produir fins 1 milió de pessetes, ja veieu, doncs, si aquest impost del segell, que abans tan poc resultat havia donat, serà un impost digne de tenir-se encompte.

Calia, tal com he manifestat, organitzar els impostos normals de la Generalitat, i avui tinc la satisfacció de dir que cada dia va augmentant la recaptació, principalment en Drets Reals i en la Contribució Territorial; i referent a les Cèdules, encara que en quantitat no podem arribar a la xifra d'anys passats, es dona el cas afalagador que gairebé mai s'havien despatxat en nombre tantes i tantes cèdules personals com ara.

Quant a la Contribució Rústega, els efectes de la transformació econòmica, al camp han influït poderosament per a reduir les recaptacions. No obstant, el Govern de la Generalitat ha dictat diverses mesures per tal de facilitar la recaptació per aquest concepte, i tampoc no estem descontents del seu resultat.

És a dir, que la Generalitat de Catalunya comença l'any 1938 amb totes les seves funcions recaptatòries de cara a un segur, ferm i considerable augment amb relació a l'any 1937, i no tan solament això, sinó que, pel ritme que es

produeix, estem segurs que els impostos que fins fa poc eren bàsics de les nostres finances, abans de fi d'any arribaran a una normalització bastant completa.

En resum, com hauran vist els senyors Diputats, amb la tasca al·ludida, per tal que els nous impostos tinguessin l'eficàcia i el rendiment que jo desitjava, i que els impostos normals tornessin a rendir en el possible els imports d'abans del 19 de juliol, hem seguit una política severa que ha permès de reorganitzar tots els nostres serveis d'administració i recaptació i a la vegada ha lligat en un bloc compacte totes les ramificacions d'aquest servei que existien a Catalunya.

Amb aquestes directrius i l'estricta control no podia arribar-se a altra cosa que a obtenir els resultats exposats i que cada dia van millorant d'una manera considerable.

Cal assenyalar, també, l'encert que ha estat la creació del cos d'Inspectors. La Inspecció de Tributs havia de vèncer moltes dificultats, degut al règim econòmic i social que s'havia creat a conseqüència del Decret de Collectivitzacions. Malgrat tot, la inspecció s'ha anat impulsant cada dia més i ha donat uns resultats molt dignes d'elogi i que han permès, com he expressat, el gran augment del rendiment del nostre sistema tributari.

Voldria referirme, senyors Diputats, encara que fos breument, a una de les conseqüències de la sublevació feixista, que fou la de l'apropiació, la intervenció i la incautació d'una considerable quantitat de finques arreu de Catalunya, però principalment a la ciutat de Barcelona. Tots els organismes, petits i grans, i sense que les meves paraules puguin semblar censura per a ningú, uns de bona fe i altres a causa de la infiltració que s'hi havia fet d'alguns individus als quals poc respecte i consideració els devia Catalunya, s'havien anat incautant d'una considerable quantitat de finques. Un dels problemes, per tant, que amb major interès havia de resoldre amb les facultats excepcionals que em donava el Decret del 20 de novembre, era el d'anar a tallar d'una manera ràpida, enèrgica i radical l'abús que cada dia anava augmentant de la intervenció a una facultat i a uns drets que només tenien la República i la Generalitat.

El Decret de facultats excepcionals m'encomana una tasca de considerable importància. Concretament, respecte a la qüestió de l'Estatge, la necessitat de la intervenció del Poder Públic era palesa i la urgència d'una solució escaient era extremada. Jo havia d'emprendre resoltament la tasca de dictar també, per a l'Estatge, unes normes provisionals, vàlides per a tothom, considerant que també en aquest afer, de la rapidesa i de la fermesa del tràmit dependria segurament l'èxit de la disposició. Els mals eren greus i no podien resoldre's amb bones paraules dilatories, com tampoc, en aquells anginosos i difícils moments, amb una actitud bel·licosa.

No em vaig proposar, ni tenia facultats per a fer-ho, de precisar quina havia d'ésser la forma de les relacions jurídiques que havien de regular, en el futur, la possessió dels béns materials ni si la propietat hauria d'ordenar-se amb majors

o menors limitacions, o en un determinat sentit. Però sé que el Poder Públic no pot mai restar al marge dels problemes que es plantegen, i menys ho podia fer en aquells moments.

Em vaig limitar, i m'he limitat fins ara, a prendre mesures, totes elles — ho reconec — de caràcter interí, en espera de les resolucions que, en definitiva, dicti el Govern de la República en el moment oportú.

El Govern de la Generalitat, seguint les normes decretades pel Govern de la República, rebaixà el preu dels lloguers en un 50 per 100, rectificant la seva primera disposició del 25 per 100. Encara que no la vaig patrocinar, i que em faig càrrec de les transcendents conseqüències que aquella reducció havia de tenir, he de dir que, aquesta disposició, potser excessiva i que a algú podria semblar una debilitat del Govern, per no ésser del tot necessària, i àdhuc, per notòriament antieconòmica, té, per altra part, precedents que poden justificar-la. Els mitjans de protecció als llogaters adoptats per quasi tots els Estats belligerants durant la Guerra Europea, sota la pressió de les circumstàncies, expliquen que quan l'Estat ha d'alterar els ressorts normals de relació política i civil i s'ha d'exigir del ciutadà un esforç tan extraordinari com suposa un sacrifici d'una guerra llarga i dura, com ho és aquesta, no pot escatimar les mesures de protecció social.

En promulgar-se el Pla de S'Agaró, era dret vigent el sistema d'administració directa o per delegació que regulava el Decret de creació del Comissariat de l'Estatge, promulgat pel Departament de Justícia de la Generalitat, amb data 18 de setembre del 1936. Però la important funció que li havia estat atorgada, a aquest Comissariat, es veia en gran manera afeblida per la intervenció d'altres entitats que, exercint unes funcions que no eren de llur incumbència i emprant procediments diversos, tendien algunes vegades a l'apropiació dels béns immobles, que el Poder Públic havia de mantenir sota la seva tutela. No era possible, doncs, continuar d'aquella manera. Calia intervenir-hi i estructurar el sistema sobre bases distintes.

Com he dit abans, no tinc per què amagar — perquè vosaltres també ja ho coneixeu — que el desordre imperant en aquesta matèria havia deixat en atur, gairebé integral, el ram de la construcció, el qual a Barcelona té una importància extraordinària, i dona treball a un centenar de milers de treballadors; per altra part, l'activitat d'aquest ram era solament possible gràcies al quantios ajut que li prestava la Generalitat de Catalunya, al través de l'Oficina Reguladora del Pagament de Salari i de la Caixa Oficial de Descomptes i Pignoracions. Només en part insignificant continuaven els treballs sostinguts per les rendes privades.

Altrament, tant l'Ajuntament com la Generalitat no podien cobrar els arbitris i impostos que graven la propietat urbana, amb el consegüent i incalculable perjudici per a les finances d'ambdues corporacions, com també era greu el perjudici que hom causava a les empreses subministradores d'aigua, gas i fluid elèctric, i totes aquelles altres que reben llurs ingressos per serveis o subministraments relacionats amb les finques urbanes.

Un altre problema, encara, era el de la situació, gairebé indigent, en què quedaven certs propietaris, principalment els més modestos, que, en no percebre cap renda, veien malmès, en molts casos, l'esforç de tota una vida de treball intens i d'intel·ligent estalvi, i això la Generalitat no podia acceptar-ho ni consentir-ho.

És evident que aquesta situació no podia subsistir; calia que el Govern de Catalunya cerqués una urgent i ben orientada solució. I per tal d'acabar d'una manera radical tot aquest estat de coses, sorgides de la revolució, i fent ús de les facultats excepcionals que m'havien estat conferides, vaig decretar, primer, la suspensió del Comissariat de l'Estatge i, segon, la del pagament de lloguers i, a la vegada, l'organització d'un nou règim d'estudi, per a l'administració, i regulació de la riquesa urbana.

He de recordar, per tal de situar el tema més exactament, la violent campanya que es va desencadenar en contra d'aquestes disposicions, però el Govern de la Generalitat em va recolzar una vegada més, i pels Decrets n.º 48 i 49 de S'Agaró vaig posar fi a les incautacions o intervencions que s'havien efectuat des del 19 de juliol.

Tampoc no volia, però, ni hauria estat oportú, avançar-me a expressar cap criteri sobre el règim futur de la propietat; i en el Pla de S'Agaró, com sabeu, em vaig limitar a articular un règim d'interinitat que permetés, de moment, posar ordre en aquesta qüestió, i facilitar, per a més endavant, el seu endegament definitiu.

No cal que us digui, senyors Diputats, que en emprendre l'estudi de les qüestions a les quals acabo de referir-me, ja sabia que m'encarava amb un dels problemes més delicats dels sorgits de la revolució, i que les meves disposicions podien solament aspirar a cercar un ordre tant just com fós possible i que tingués la virtut d'acabar amb les situacions de fet que s'havien produït.

No he de portar ací el detall de les normes de S'Agaró; ja les coneixeu. Només he de recordar, com he dit abans, que la més important funció del Comissariat de l'Estatge restava obstaculitzada, i era en molts casos anul·lada per les referides apropiacions d'immobles urbans fetes en nom d'un interès de grup i que temien una administració que no vull qualificar. Vaig creure, doncs, que la manera més segura de posar una fi als abusos era suspendre temporalment el pagament de lloguers, a l'objecte de poder cercar, mentrestant, el règim més addient, amb el necessari estudi dels problemes plantejats.

A més de prohibir a tota persona natural o jurídica de cobrar els lloguers dels estatges, o locals destinats a indústria o comerç, fou creada una Comissió, que s'havia d'encarregar d'estudiar aquest problema.

La pressió divergent i dispersa de certes organitzacions que aspiraven a una hegemonia sobre coses damunt les quals no tenien cap dret, portà en alguns casos a situacions lamentablement greus. Per damunt de tot però, jo estava disposat a complir íntegrament amb el meu deure, i aquest, aleshores, era el d'acabar aquella situació. Vaig fer-ho, doncs, amb decisió i amb tota l'energia que les circumstàncies requerien.

Ara, arranjades moltes coses, orientades assenyadament d'altres, molta gent no se'n dona compte de l'enorme diferència, entre la situació present i la d'aquells dies. Només us he de dir, senyors Diputats, que, si més no, TRENTA CINC MIL cases de Barcelona estaven intervingudes o temporalment apropiades, i en disposaven lliurement, cobrant els lloguers, etc., les més diverses organitzacions i entitats, sense preocupar-se, ni poc ni molt, de la justificació de llur actitud, ni de les gravíssimes conseqüències que aquest fet comportava.

Avui, després d'un treball continuat, sense desmai, dia per dia, tot això ho podem recordar com una cosa passada, i la situació de la propietat immoble va entrant una altra vegada per camins de ben mesurada, conscient i responsable ordenació.

Es per això que he de dir que la tasca realitzada per la Comissió Mixta d'Administració i Control de la Propietat Urbana és digna d'elogi (encara que aquestes paraules puguin estranyar els senyors Diputats), ja que ha hagut de topa, com acabo d'expressar, amb inconvenients i dificultats realment extraordinàries. A part de les ja esmentades, cal tenir present l'enorme volum del problema: fixeu-vos que el nombre de pisos de què s'havia d'encarregar era de prop de tres-cents mil; calia organitzar el cobrament i tots els serveis d'administració i reparació, i tot això havíem d'improvisar-ho sobre la marxa, sense temps per a cercar els elements que havien de portar-ho a terme, servint-nos dels que més bonament podíem trobar.

Afegiu a això el problema dels refugiats, que ens venien a milers de tot arreu de la República i havíem de donar-los estatge, sense espera de cap mena. Calia, també, organitzar un servei de recaptació de tributs dins la mateixa Comissió, que permetés de donar a l'Ajuntament de Barcelona, a l'Estat i a la Generalitat, la participació que els correspon en el fruit de la propietat urbana.

Malgrat aquestes dificultats, que hem hagut de vèncer, al cap d'un any aquesta Comissió Mixta ha recaptat — havent posat deu mesos al cobrament els rebuts dels lloguers —, a la ratlla de 90 milions de pessetes i cada mes la recaptació dona xifres més elevades.

No solament ha calgut lluitar contra les conseqüències indirectes de la guerra, sinó també contra els terribles efectes dels criminals bombardeigs que ha sofert la ciutat de Barcelona i que han representat la destrucció de barriades populoses, com la de la Barceloneta, i hem hagut d'improvisar el trasllat de les persones l'estatge de les quals havia quedat destruït. També a la tardor de l'any passat vàrem haver d'habilitar, com ja sabeu, una gran quantitat d'immobles per al Govern de la República i per als organismes que amb ell es traslladaven a Barcelona.

Finalment, i prosseguint el camí emprès d'unificació i de concentració en la nostra mà de tots els ressorts, darrerament, i per tal de donar una major eficàcia a aquests serveis, vaig decidir dissoldre la Comissió Mixta, i he creat dits el De-

partament de Finances, un organisme que haurà d'encarregar-se de tot el que fa referència a la propietat immobiliària del Municipi de Barcelona. Jo crec que amb aquesta coordinació, i amb una direcció única, els serveis de recaptació aniran en augment i que ben aviat podrem aconseguir aquella normalització que a alguns els podrà semblar impossible, però que jo tinc una gran confiança a obtenir.

Fóra també el meu desig poder donar un gran abast a l'explicació de l'obra realitzada pel Departament de Finances en tot allò que fa referència a la vida municipal, però això no és possible per les llargues proporcions que ha pres el meu discurs.

La vida de les Hisendes Municipals ha sofert una profunda convulsió i llur total normalització serà molt difícil.

Mai no hauria dit, mai no hauria pogut pensar, que en tan poc temps haguéssim aconseguit una regularització, que si encara no ens satisfà enterament, ha permès; però, als Ajuntaments de Catalunya endegar llur vida municipal, i principalment als Municipis de més de 5.000 habitants, on ens plau proclamar que està ja quasi totalment normalitzada. Sempre vaig creure que les dificultats en què s'han trobat els Ajuntaments teníem l'obligació, per tots els mitjans, de procurar resoldre-les; i, en aquest sentit, amb tots els Decrets i Ordres que he anat fent, en allò que fan referència a matèries que em competien, he mirat, en tots moments, de reforçar llurs hisendes.

Es per això que l'orientació que he seguit a través dels Decrets de creació de nous impostos ha estat de donar-hi participació als Ajuntaments amb un tant per 100 que variava segons la població de cadascun. Això ha permès una font d'ingressos nets per als Municipis, de forma que a mesura que vagi augmentant la recaptació d'aquests nous impostos ells també en sòrtiran beneficiats. La mesura tenia dues aspiracions: la primera, com he dit abans, ajudar les Hisendes Municipals; l'altre, que els Ajuntaments estiguessin també interessats en la millor recaptació i en la millor eficàcia dels serveis d'administració dels impostos de la Generalitat de Catalunya. Ja és una quantitat important la que ha donat el Govern de la Generalitat en concepte de participació, principalment pel que fa referència a la Xifra de Negocis. No ens sap pas greu, ni molt menys. Voldríem anar augmentant aquestes quantitats, perquè així, nosaltres, a més d'obtenir també una millor recaptació, possibilitaríem una major independència a les hisendes locals.

Als primers moments, com tots vosaltres sabeu, els Ajuntaments es varen trobar amb llurs hisendes completament fallides. Per això en el Decret del 17 d'agost del 1936 se'ls autoritzava per a arbitrar crèdits i confeccionar repàraments extraordinaris; però aquesta mesura que en els primers moments tendia a solucionar, en part, el problema angosiós dels nostres Municipis, facilitant-los poder resoldre els problemes d'atur forçós i de refugiats, va ésser derogada per un altre Decret del 8 de gener, que firmava conjuntament amb el Conseller de

Seguretat Interior, senyor Artemi Aiguader, Decret d'una importància extraordinària l'aplicació total del qual va ésser possible gràcies a la seva decisió i fermesa.

En els Decrets de S'Agaró és on hom regula d'una manera ben precisa les activitats econòmiques dels nostres Ajuntaments? hom dona disposicions sobre el cobrament d'impostos, sobre les despeses de guerra, d'atur forçós, d'assistència i de refugiats, i, a més, hom crea la facultat de formular cartes financeres amb els avantatges que en aquests Decrets s'especifiquen; a continuació, però, també hom decreta que als Ajuntaments que d'una manera absoluta no acatin aquestes disposicions del Govern de la Generalitat hom els privaria de tot finançament i de tots els avantatges que en els Decrets del mateix Pla de S'Agaró s'establien.

Aquestes disposicions, que han estat la base fonamental perquè els nostres Ajuntaments poguessin anar organitzant la seva vida municipal, precària, si voleu, però amb una norma i amb una orientació, han fet que en aquest aspecte hagi augmentat d'una manera considerable llur normalització, i la prova del que diem és la quantitat important d'Ajuntaments, principalment els de més de 5.000 habitants, que s'han acollit al règim de carta financera.

És aquesta ordenació de les Hisendes municipals allò que em va obligar a crear la Comissaria d'Hisendes Locals, perquè aquesta intervenció, que ha resultat de gran eficàcia, ha permès controlar i intervenir, i orientar, la vida municipal de Catalunya.

En fi: la política de recolzament de les hisendes municipals ha donat un bon resultat, i entre totes les disposicions, a part d'aquelles que teneixen a donar participació en els nous impostos creats per la Generalitat, la que més avantatges ha donat ha estat la de les Cartes Financeres, a les quals s'han acollit quasi tots els Ajuntaments de Catalunya. Aquesta mateixa acollida que han donat els Ajuntaments a presentar al Govern de la Generalitat llur Carta Financera, demostra que, malgrat totes les convulsions sofertes pels Municipis, el nervi de la mateixa vida municipal ha romàs, i quasi tots, com he dit abans, s'han acollit als avantatges que aquesta representava. Em plau dir, doncs, que aquelles disposicions que en els Decrets de S'Agaró varen decretar-se, per les quals tots aquells Ajuntaments que no seguissin d'una manera rígida aquesta política de control i austeritat, impulsada per nosaltres, restaven privats de certs beneficis i sotmesos a un règim especial, no s'ha hagut d'aplicar; el que ha calgut fer, en molts moments, ha estat una política de tutela i d'aportacions a la vida municipal, perquè els Ajuntaments de Catalunya compreguessin la importància que per a ells tenia, i varen seguir-la sense necessitat de recórrer, per part nostra, a l'aplicació de les disposicions coercitives esmentades.

A més, fa poc que dintre aquest ritme de normalització hem decretat la dissolució de les Conselleries d'Economia que encara hi havia en alguns Ajuntaments, i alhora regulàvem aquesta dissolució, i donàvem normes concretes i precisades de

com i de quina manera els Ajuntaments de Catalunya n'havien de portar l'organització i els resultats en el que fa referència a proveïments.

I seguint aquesta política de tutela i d'orientació, hem publicat fa poc un altre Decret pel qual s'autoritza el Departament de Finances per a fer inspeccions i, encara més, per a enviar Delegats-Inspectors permanents a aquells Ajuntaments, que a judici del Comissari d'Hisendes Municipals sigui convenient. Tota aquesta política d'intervenció no està renyida per res amb la nostra concepció de l'autonomia municipal; ans al contrari, és filla justament del nostre desig d'ajudar d'una manera eficient el normal desenvolupament de les Hisendes foranes, cosa que he de reconèixer és una tasca ben difícil, però que, amb la col·laboració de la Generalitat, serà possible de trobar-hi una més ràpida solució.

També, per la importància que té, la Generalitat de Catalunya va disposar de donar, degut a la anormalitat de les circumstàncies, autorització perquè l'Ajuntament de Barcelona pogués, si ho creia necessari, estimar sense efecte les limitacions que alguns articles de la Llei Municipal li dictaven.

Igualment voldria parlar-vos de la política que hem seguit en matèria d'apropriacions. Com recordareu, pel Departament de Justícia de la Generalitat va ésser creat, amb data 5 d'agost del 1936, el Comitè d'Apropiacions, per tal de coordinar les apropiacions i incautacions que es varen portar a terme en els primers moments de la sublevació. Vaig creure, però, passats alguns mesos, que calia també en aquesta matèria promulgar una ordenació que abastés en tots els seus aspectes aquesta delicada qüestió i la desenrotllés amb subjecció a normes estrictes i ben determinades; i a aquest efecte, dins el conjunt de Decrets de S'Agaró, vaig dedicar-hi els que porten els n.ºs 10 al 16, pels quals es dissol el Comitè d'Apropiacions i es crea la Comissió de Responsabilitats i la Caixa de Reparacions i Auxillis, l'una, com el seu nom ja indica, per a determinar la responsabilitat de les persones que haguessin cooperat a la sublevació o tinguessin activitats contràries a la República, i l'altra per a fer-se càrrec dels béns incautats i donar-los la deguda destinació.

La tasca desenrotllada per aquests dos organismes ha estat considerable, i d'això en són bona prova les múltiples sentències i comunicacions aparegudes al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, les quals sentències són sempre presidides pel més elevat esperit de justícia.

Per cert que en allò que fa referència a la Comissió de Responsabilitats i a la Caixa de Reparacions i Auxillis, he de manifestar als senyors Diputats que estem en contacte amb el Govern de la República per tal d'arribar a una coordinació i, a la vegada, col·laboració dels organismes que ell ha creat amb la mateixa finalitat que els nostres, i cercar una major eficàcia de les tasques respectives.

A través dels Decrets de S'Agaró, i de totes les disposicions que s'han anat dictant, hauran vist els senyors Diputats que la política que he realitzat és la d'un intervencionisme cada ve-

gada més accentuat, no tan sols en els Ajuntaments, sinó, igualment, en agrupaments, organismes i empreses que, de prop o de lluny, tinguessin relació amb la Generalitat. Vaig començar, seguint aquest criteri, a intervenir les grans empreses de serveis públics, el resultat de les quals va ésser un major augment dels nostres ingressos pels impostos que aquestes havien de satisfer, i, per altra part, el fet del nostre control de les comptabilitats i de llur règim interior va anar implantant, a poc a poc, una política que les retornava cap a una total normalització. Darrerament encara, a l'objecte de coordinar més bé aquests serveis, ha estat creada la Comissaria General de Delegacions i Intervencions dins el Departament de Finances. Havia, també, de posar el meu Departament en condicions de desenrotllar amb èxit la multiplicitat de tasques de què havia d'encarregar-se i, amb aquest fi, vaig procedir a reorganitzar-lo a fons. La seva estructura és ara una altra, més sòlida, al mateix temps que més senzilla i més eficaç. I el 10 del passat mes de febrer vaig completar-la amb la creació, a cada una de les vegueries de Catalunya, de Delegacions del Departament, amb àmplies facultats, Delegacions que — hi tinc gran confiança — estan destinades a donar un rendiment molt considerable.

Per últim, us diré, senyors Diputats, que he tingut especial cura a reglamentar minuciosament les despeses i els pagaments de la Generalitat, mitjançant disposicions diverses en el detall de les quals, per no cansar-vos excessivament, no vull entrar.

Vet ací, en part, la nostra obra, que per primera vegada tinc l'honor d'exposar davant el Parlament de Catalunya.

Al començament d'aquest discurs remarcava que, gràcies a la nostra política de finances, havíem resolt i donat vida a molts problemes i inquietuds del nostre poble, com, per exemple, el problema dels refugiats.

En els primers moments, els nostres Ajuntaments foren els que rebren i atengueren amb una gran sollicitud els nostres germans que venien d'altres terres de la República. Durant els vuit primers mesos, foren els Ajuntaments de Catalunya, ajudats per l'aportació popular, els que varen resoldre el problema angoixós dels refugiats; però després d'aquest temps, quedaren exhaurides les Caixes dels nostres Municipis. Les quantitats de què disposaven per a remeiar l'atur forçós en llurs localitats, juntades a les que havien destinat per a refugiats, eren ja esgotades, i els era completament impossible d'atendre a aquests darrers.

Es per això que, davant de la continuada afluència de germans nostres que arriben d'arreu de la República, i en la certesa que si ben aviat la Generalitat de Catalunya no donava solucions ràpides i efectives, estàvem abocats a un greu problema — que de cap manera podíem permetre —, els Decrets de S'Agaró donen, en aquestes matèries, instruccions clares i precises, que, coordinades conjuntament amb les disposicions d'Assistència Social — i principalment les que d'un quant temps ençà està dictant el Conseller d'aquest Departament, senyor Sbert —, han permès,

si no resoldre com nosaltres voldríem, almenys donar solució, en tot allò que fos possible, al problema que planteja l'estada a Catalunya de 700.000 refugiats.

Una greu preocupació per a tots nosaltres fou també, i d'una manera molt principal, la de possibilitar la creació d'una indústria de guerra a casa nostra.

Tots vosaltres sabeu que a Catalunya, fora petits assaigs efectuats durant la gran guerra, no s'havia realitzat en gran escala la fabricació, no solament de material bèl·lic, sinó tampoc d'aquell material al qual fa referència la indústria química, i que podria estar en relació directa amb la guerra. Aquella vella determinació d'Espanya, de no permetre ^{país} que a casa nostra hi hagués una indústria de ^{portància} importància que representa la fabricació de material bèl·lic, i principalment de material explosiu que, degut a la nostra indústria química era fàcil de realitzar, va haver de menester l'aixecament del 19 de juliol perquè fos rompuda, i avui podem ja afirmar que la més forta indústria de guerra que el dia de demà tindrà la República, serà a Catalunya.

Per haver intervingut d'una manera tan directa a la seva creació i impuls, no voldria que les meves paraules poguessin semblar una apologia interessada a l'obra realitzada per la Generalitat en aquest sentit a Catalunya; però sí, encara que sigui d'una manera objectiva i ràpida i encara que algú pogués pensar que surto del clos en el qual m'hauria de limitar, en tractar dels assumptes de finances, permeteu-me, senyors Diputats, que assenyali tot el valor i tota la importància que té la creació, en els primers moments de la sublevació militar, de la indústria de guerra de la Generalitat.

És evident que sense el suport financer del nostre Govern, sense aquesta política d'audàcia de què us parlava abans, però constructiva i eficient, no hauria estat possible crear a Catalunya, no solament la indústria que quedarà permanent després de la guerra, sinó aquella altra indústria modificada i adaptada, que ha permès fabricar quantitats formidables, que si l'obligada discreció no permeten de precisar, no pot impedir-nos d'afirmar, en canvi, que a tots els fronts de la República, avui, els nostres fusells i els nostres canons llancen material fet a casa nostra.

Creieu-me que voldria poder exposar davant del Parlament de Catalunya el resultat d'aquesta obra; no és el moment, però. Ja vindrà un dia que serà possible de fer-ho!

Els senyors Diputats han de recordar que fa poc temps visitaren algunes de les fàbriques, propietat de la Generalitat. Altres n'hi ha de més importants, encara. Vosaltres us poguéreu donar compte de llur importància, de l'esforç i tecnicisme que ha calgut per a bastir-les, de la intel·ligència dels nostres obrers i dels nostres tècnics per a realitzar totes aquelles funcions i aquelles necessitats que a cada moment Catalunya els exigia. Però si, per una banda, tenim tot aquest considerable valor que representa el fet d'haver creat tot aquest món nou d'una

indústria tan bàsica en aquests moments, per altra banda, també augmenta el seu valor el fet que aquestes fàbriques i les que estan principalment dedicades a matèries explosives, quan el dia de demà s'aconsegueixi la victòria, veurà el nostre poble que ja foren també construïdes i pensades i tècnicament resoltes perquè poguéssim fer matèries i productes de fàcil venda industrial.

Aquesta és l'obra general en la qual tenim posades moltes esperances per al dia de demà. En el moment de la pau, quan el nostre país es vagi refent, es veuran créixer arreu de Catalunya unes fàbriques que desenrotllaran unes indústries nascudes per la visió brillant que tingué el President Companys, en veure en els primers moments que la guerra era llarga, i com a tal havia de preparar-se tot el que fos indispensable per a sostenir-la, i més encara en veure la necessitat que les despeses que hauria d'ocasionar serien, el dia de demà, el rendiment més útil, més necessari i més eficient per a la nostra classe treballadora i per a la riquesa del nostre país.

Gràcies, com he dit abans, a aquesta aportació de Finances, s'ha realitzat aquesta obra gegantina, de la qual tots nosaltres podem dir que ens sentim orgullosos; no solament perquè ha estat, repeteixo, una nova implantació a Catalunya, sinó perquè va permetre fer el miracle de demostrar a tots que, d'una manera ràpida, els nostres tècnics i els nostres obrers podien i saberen adaptar la indústria sidero-metal·lúrgica a unes noves normes que han facilitat aquesta obra de la qual us estic parlant.

A Catalunya, senyors Diputats, s'ha fabricat tot allò que s'havia de fabricar i es podia fabricar. Moltes coses d'aquestes, com he dit abans, per primera vegada a la nostra terra; gairebé totes elles. Unes altres, també, per primera vegada a la República. I si això pot constituir una satisfacció, i, com ja us he dit, un miracle, aquest adquireix més importància encara quan es considera que en el mes d'agost del 1936, és a dir, un mes després de la sublevació militar, a Catalunya ja havíem fet un altre miracle, construint per primera vegada en el nostre país bombes d'aviació, projectils de canó i els productes explosius. Tot aquest material ha anat sorgint i va sorgint de les nostres fàbriques i dels nostres tallers, gràcies a l'esforç dels nostres obrers i dels nostres tècnics, gràcies a aquest treball callat, i que moltes vegades no ha estat estimat com es mereix.

I ara, senyors Diputats, permeteu-me que si alguna vegada, amb bon encert i justesa, aquest Parlament ha fet constar una salutació als soldats que lluiten al front i el seu més pregon homenatge als que han caigut en defensa de la pàtria, jo també, aprofitant aquesta oportunitat, dediqui unes paraules de salutació a tots els obrers i a tots els nostres tècnics que tant han treballat, treballen i treballaran perquè cada dia sigui més forta, perquè cada dia sigui més important i més intensa la producció de material de guerra, i també voldria fer constar el meu sentit homenatge — i m'atreveixo a demanar

l'adhesió d'aquest Parlament — a aquelles víctimes anònimes que darrera d'una màquina, o en experiències de laboratori, han perdut la vida per al millor èxit de la lluita que estem sostenint. (*Aprovació en tota la Cambra.*)

Al costat d'aquesta obra realitzada en les indústries de guerra, la Generalitat de Catalunya no ha pas negligit, no ha pas deixat d'actuar d'una manera eficientíssima i entusiàstica en allò que nosaltres els catalans estíem per damunt de tot, en allò que d'una manera més íntima toca el nostre cor: en les coses del nostre esperit. Bé n'hi havia de dificultats a vèncer, de preocupacions a superar, de problemes a resoldre! Però un dels primordials per a nosaltres, era el salvament, la coordinació i la salvaguarda del patrimoni artístic de la nostra terra, que, a través de Decrets i Ordres que s'han anat dictant, i amb la col·laboració personal, decidida, de tots els patriotes, hem pogut recollir, classificar i guardar. Quin orgull per a nosaltres, quina prova de civisme davant del món, el poder presentar intacte l'immens tresor artístic de Catalunya!

Però, hem fet més! No solament hem salvat i conservat allò que ja teníem, sinó que hem realitzat una obra activa en l'ensenyament, les conseqüències extraordinàries de la qual s'han deixat sentir immediatament a tot Catalunya. Penseu, senyors Diputats, que les disposicions que la Generalitat ha anat dictant en aquest període de guerra, han permès que a Barcelona hagi ingressat un contingent de més de seixanta mil infants, a més dels que hi havia, a les nostres escoles, i que a la resta de Catalunya, més de cinquanta mil nens hagin pogut acollir-se, també, a les nostres institucions escolars.

Penseu, igualment, que del 19 de juliol fins ara s'han anat formant prop de dos mil cinc-cents mestres. No és magnífic veure com enmig de tants contratemps va pujant, cada vegada més robusta, la gran obra realitzada en el nostre ensenyament primari?

I encara no és això sol. Perquè ni la revolució ni la guerra, no solament no han minvat la nostra catalanitat ni cap dels anhels que la Generalitat perseguia en tots els ordres de la cultura, sinó que, al contrari, exaltada la nostra personalitat, aquesta es manifesta amb una extraordinària vibració espiritual i patriòtica cap al teatre, les arts plàstiques, les lletres, la música, i la Generalitat ha de recollir i canalitzar en noves institucions aquests afanys que neixen de l'ànima popular. No crec que pugui trobar-se al món un altre país que havent passat moments d'una convulsió tan profunda, d'unes angoixes i uns dolors tan pregonos com els nostres, ni el poble, ni el Govern hagin sentit el daler i hagin tingut la visió, l'audàcia i la intel·ligència de preocupar-se d'una manera tan intensa de tots els aspectes de la seva cultura, com el poble i la Generalitat de Catalunya.

I, per damunt de tot, la Generalitat s'ha preocupat de la salvaguarda i difusió constant de la nostra llengua, expressió la més genuïna del nostre esperit, no solament procurant que fos cada dia més mestressa de la nostra vida i ocupés amb dignitat aquell lloc de respecte

que tots li devem, sinó que amb la creació, per exemple, de les nostres biblioteques al front, amb les publicacions i amb les institucions que ha fundat, orienta o patrocina, s'ha preocupat que el seu conreu fos cada vegada més intens i més acurat, i que aquest gran moment d'honor per al nostre coratge fos també d'honor i de glòria per al nostre idioma.

No sóc pas jo qui us he de parlar amb extensió de l'obra realitzada pel Departament de Cultura. M'hi he referit només d'una manera objectiva, per a significar que l'aportació del Departament de Finances no ha estat solament a les coses de guerra, sinó també a facilitar la floració espiritual de la nostra cultura, de què tan orgullosos ens sentim tots nosaltres.

I no podria acabar de parlar d'aquest tema sense recordar aquí l'entusiasme i la intel·ligència amb què el nostre bon amic Ventura Gassol, Conseller de Cultura el 19 de juliol, va fer tot el que en aquells moments tan difícils era possible, i semblava impossible de fer. Amb una emoció que mai li agrairé prou, va pensar en totes les nostres coses, les va vetllar, les va recuperar, i va posar els fonaments essencials per a llur conservació. Aquesta obra fou continuada pel nostre estimat amic Antoni M.ª Sbert, que des de la Conselleria de Cultura, amb els seus dots ben reconeguts d'organitzador i amb el seu dinamisme, va ampliar-ne encara l'abast i les conseqüències.

I què podria dir-vos jo, senyors Diputats, del treball admirable i intel·ligentíssim de l'actual Conseller de Cultura, el senyor Carles Pi i Sunyer? Tots vosaltres coneixeu la seva tasca. Tots vosaltres veieu com d'una manera persistent i metòdica va realitzant una obra d'una noble ambició, va eixamplant encara més tots els àmbits de la nostra vida espiritual. Amb una visió amplíssima dels problemes que afecten la seva Conselleria, amb un sentit estricte de les necessitats culturals del nostre poble, va creant els òrgans adequats a satisfer-les o endegar-les, com ara, darrerament, aquesta Direcció General de Belles Arts, que amb el seu alt guiatge i el seu bon consell tants serveis pot fer a Catalunya. La nostra cultura, diversa, rica, és l'exponent més autèntic de la nostra personalitat. És l'obra d'un pensament i d'una sensibilitat col·lectius, que a través del temps han anat depurant-se i enrobustint-se. Mantenir-la en la seva dignitat i eixamplar-la en la seva base i en l'àrea de la seva acció, és una de les obligacions i serà un dels guanys més positius de Catalunya.

I ara, senyors Diputats, el problema a resoldre i que ens preocupa en aquests moments amb més gran atenció és el de possibilitar l'arribar ben aviat a unes conclusions concretes amb el Govern de la República, perquè sense això, com podeu comprendre, és molt difícil poder bastir cap pensament sobre el règim futur de les nostres finances.

El mes de juny de l'any passat es va nomenar una Comissió, composta per funcionaris del Ministeri d'Hisenda i Economia i d'aquest Departament de Finances, per tal d'estudiar la possibilitat de presentar una, proposta als dos

Governos, que donés les bases essencials per a anar a la discriminació de les despeses efectuades per la Generalitat des del 19 de juliol fins ara; i avui, sense entrar en detalls, que jo espero que els senyors Diputats m'estalviaran per la delicadesa de la qüestió, puc dir que en aquests últims temps hi ha hagut converses directes que han possibilitat, si no arribar encara a un acord, almenys a tenir l'esperança d'una possible solució per a ben aviat.

Com us deia, una vegada discriminades les despeses realitzades per Catalunya, el nostre propòsit és d'anar ràpidament a uns pressupostos. Hi tenim tan interès perquè desitgem saber fins on han d'arribar les nostres despeses i fins on, com i de quina manera hem d'atendre aquelles que depenen directament de l'Estat o que per compte seu hem de realitzar. Un cop obtingut això, fàcil serà poder enquadrar la nostra vida financera dintre un pressupost, malgrat les extraordinàries despeses que ens ha portat la sublevació feixista. Ja heu vist, per les explicacions que us he donat, que els ingressos de la Generalitat també augmenten en proporcions considerables, i encara que haguem de recórrer a crèdits extraordinaris per a atendre exactament les nostres obligacions, la qüestió essencial per a nosaltres és fer nous pressupostos; però sí que he d'advertir que així que hàgim pogut arribar a aquesta solució tan esperada, el Govern de la Generalitat haurà d'imposar encara més, d'una manera més ferma, aquesta política de control i d'austeritat que ha estat sempre la norma de la nostra actuació política.

Esperem, doncs, ben aviat poder tenir un pressupost per tal de fer tot el que calgui perquè, en el transcurs del temps, no pugui augmentar el nostre deute, sinó tot el contrari, per a fer tots els possibles per a deixar les nostres finances d'una manera, si no pròspera, degut a les presents circumstàncies, almenys perquè tots aquests esforços i tots aquests sacrificis hagin servit per a fixar per al demà el convenciment que a Catalunya, en aquest període profund de convulsions, hi ha hagut un Govern que, per damunt de tot, ha volgut salvar el seu crèdit i la vida financera i econòmica del seu país.

He de demanar a la Cambra que vulgui perdonar l'excessiva llargada d'aquest discurs, i em plau d'expressar-li el meu agraïment per la gentilesa que representa l'atenció amb què ha escoltat les meves paraules. Ni jo podia ésser més breu, tractant tantes matèries i tan complexes, ni vosaltres més amables escoltant-les.

D'una manera molt sumària, amb aquella eloqüència sòbria i convincent de les xifres i dels fets, he exposat, senyors Diputats, una visió de conjunt de l'obra de Finances de la Generalitat de Catalunya. Deixeu-me dir, en finalitzar l'exposició que he fet davant vostre, que n'estem contents. I ens en podem sentir només perquè, en dur-la a terme, teníem davant dels ulls i en l'imperatiu de la nostra consciència, el nostre ideal de sempre: Catalunya! Aquest ideal, de suprema exigència per a nosaltres, extrema tan rigorosament el balanç de la nostra actuació, que mai no permet que estiguem del tot satisfets

de la nostra tasca, sensible a les fallides, com totes les coses humanes. Aquest ideal, però, i la fidelitat amb què ens esforcem a servir-lo, és el que sosté i justifica i impulsa tota la nostra actuació.

Hem procurat, senyors Diputats, per damunt de tot, salvar un prestigi, sostenir una dignitat, augmentar un crèdit, restablir una moral, treballar, en una paraula, per a l'enfortiment actual i per a la fortitud futura de Catalunya.

I avui que, visiblement, palpablement, hom pot adonar-se de l'enorme contribució de Catalunya a la guerra; avui que els nostres fets, no les nostres paraules, demostren les nostres previsions i la nostra decidida i valuosíssima aportació, hem de manifestar senzillament que aquest i no altre havia d'ésser el gran paper que havia de jugar Catalunya. Coneix molt malament la nostra història i el nostre esperit aquell qui pugui dubtar del nostre ardiment en les conteses per les llibertats, individuals o col·lectives! Oblida, sobretot, l'exemple de civisme, de dignitat política, de sacrifici per la pàtria que ens ofereixen les vides dels nostres grans Presidents Francisc Macià i Lluís Companys, que s'alcen com a senyeres en el camí de l'honor de Catalunya. Per això, en aquesta hora crucial per als nostres destins, Catalunya ha respost com sempre, m'atreveria a dir com mai. I ha respost i respon i respondrà, perquè Catalunya té la convicció que aquesta lluita i la victòria que ha de resultar-ne, li reportarà, junt amb un més ampli sentit i efectivitat de llibertats humanes, unes majors llibertats polítiques. (*Aplaudiments perllongats en tota la Cambra.*)

El Sr. GALÉS : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Galés.

El Sr. GALÉS : Si més no, aquests aplaudiments i l'atenció amb què tota la Cambra ha escoltat les paraules del senyor Conseller de Finances, que per més que semblin perllongades, forçosament són breus davant la magnitud de la tasca realitzada de la qual donen compte, permeten ja dir la significació de les paraules que jo he de pronunciar en nom de la Majoria.

Aquestes paraules han d'ésser ratificació d'aquests aplaudiments. No necessito pas endevinar l'esperit que han juntat les mans per a ovacionar la tasca de la Generalitat, del Govern de la Generalitat, i especialment del Conseller de Finances. Voldriem disposar de més temps per tal d'assabentar-nos detalladament, i no pas de la manera menuda amb què ací se'ns ha pogut donar, de la tasca que s'ha fet a Finances i de la tasca que s'ha fet a tots els restants Departaments de la Generalitat. D'una manera objectiva, però lleu, hem vist com la tasca de Finances ha recolzat la tasca de Cultura, com la tasca de Finances ha recolzat la d'Agricultura; i ara estem segurs que, en properes sessions, el Parlament podrà assabentar-se i donar la seva aprovació a la tasca de tots els altres Departaments del Govern de la Generalitat.

Si alguna significació té, a més, aquesta reunió i aquests aplaudiments escoltats, crec jo que és el de la satisfacció amb què tots els com-

panyes Diputats, tota la Cambra, hem vist el gest de Govern, complint el tràmit reglamentari de l'Estatut, de reunir el Parlament i donar-li compte de l'obra global de Govern. És aquesta significació d'acatament a la democràcia, és aquesta significació d'acatament a les lleis substancials, Constitució i Estatut, la que produeix més intensa la satisfacció dels companys Diputats.

Entrar ara en el detall, revisar peça per peça les múltiples activitats exposades pel Conseller de Finances, penso que no és pas d'aquesta hora ni d'aquesta sessió; altres en deuran venir, les Comissions podran reunir-se per tal d'establir el criteri estricte en cada un d'aquells Decrets, als quals no s'ha oblidat de posar al peu que caldria, en el seu dia, donar-ne compte al Parlament de Catalunya.

Ara no m'escau altra cosa que felicitar el Govern i el Conseller de Finances, que ha parlat per ell, per la meravellosa tasca desenvolupada. Sabem, com ell ha dit, que ha hagut de topiar amb una sèrie de dificultats que semblaven i podien semblar invencibles. No es poden encarar amb un criteri corrent i vulgar dels moments normals de la vida, els moments en què una guerra, doblada d'una revolució, imposen una substancial, fonamental, variació en les normes socials, polítiques i econòmiques d'un país. Per això hem d'admirar i admirem la seva tasca feixuga i tenaç. Admirem que s'hagi preocupat i s'hagin pogut preocupar no solament de sortir de les dificultats diàries, solucionar els conflictes immediats de cada dia, sinó que hagin tingut la perspectiva suficient per a assentar unes bases constructives, comptant amb què Catalunya i Espanya sortiran victorioses i hauran de reconstruir llur demà.

Per això hem vist amb goig com no s'han oblidat cap de les qüestions fonamentals que, per ésser de finances, ho són també de guerra. No oblidem que són les finances el nervi de la guerra. No oblidem que sense l'argent, sense el diner, no es podria fer una guerra com aquesta, a la qual estem sotmesos per la facció, en què hi ha una llarga durada, en què hi ha una despesa enorme d'energies.

No vull ara, ni tan sols s'escui, recollir tots els punts que s'han anat exposant, però sí que hem d'assenyalar, de subratllar, com, des del primer moment, la Generalitat atenia les coses essencials per a mantenir l'economia. Globalment, sense entrar en detalls, tot això mereix absolutament l'aprovació i aplaudiment del Parlament. Aquelles preocupacions per a les moratòries, per a la Banca, la Borsa, l'Estalvi, els organismes creats, com l'Oficina Reguladora de Salaris, la Caixa Oficial de Descomptes i Pignoracions, la Caixa Central de Crèdit Agrícola, la d'Assegurances, totes aquestes institucions bàsiques necessàries, que feren possible la creació d'una indústria de guerra que permet de continuar la guerra fins a la victòria; totes aquestes institucions que han vetllat pel crèdit de les Hisendes locals, per la vida dels Municipis; totes aquestes preocupacions financeres, que no han deixat de banda l'esperit, el recolzament de les obres de Cultura, d'Assistència Social, de Refugiats,

és tot aquest detall de tasca voluminosa que s'ha posat davant els nostres ulls, el que mereix l'aprovació del Parlament, el que mereix l'aprovació dels companys, que ja l'han manifestada d'una manera ben ostensible amb el seu aplaudiment.

I, en fer-ho d'aquesta manera, a mi em plau significar que no solament és a l'obra desenvolupada des de Finances, no és solament a la tenacitat, a la voluntat i també a l'audàcia amb què s'ha manifestat el Conseller de Finances de la Generalitat, sinó que el nostre recolzament, la nostra aprovació, ha d'anar a tot el Govern que ha sostingut aquesta obra. I, especialment, no podríem deixar de dir-ho essent nosaltres qui som i ell qui és, el President, que té responsabilitat definitiva d'aquesta actuació. És al President Companys que, per la seva obra de tenacitat, per la seva obra de perseverança, pel seu seny i per la seva visió política, com ha indicat el seu Conseller de Finances, Terradellas, que hem de tributar aquell aplaudiment i la promesa d'una cooperació que no ha de mancar-li, que li continuarem donant, amb la mateixa perseverança amb la qual ell ha lluitat per al sosteniment de la pàtria i la victòria.

Ara, em plau recordar que és avui, exactament avui, dia per dia, que fa dos anys teníem els Diputats, en aquest Parlament, el goig de rebre'l triomfant quan venia de les presons on va mantenir la dignitat de Catalunya, fent possible el redreçament nacional, i, amb aquella gesta, la resistència a la facció i, en definitiva, el lliurament de la República. És ara, justament, que fa dos anys, que li retiem homenatge i aplaudiment. En recordar-ho, no he de fer altra cosa sinó rememorar també la nostra posició i dir com és lògica, continuada, perseverant, i que no cessarà fins a la victòria. Catalunya ha escoltat ja la seva veu. Ell ha donat la seva consigna, i tots la seguim; en aquests moments podem dir, sense temença de plagiar frases alienes, que Catalunya, com altres nacions democràtiques, com França, quan es troba en un perill, en un moment crucial de la seva història, només té un Partit : Catalunya! (*Grans aplaudiments en tota la Cambra.*)

El Sr. PRESIDENT : D'acord amb la proposició del senyor Conseller de Finances, s'acorda la Cambra que consti en acta l'homenatge del Parlament als obrers que treballen en les indústries de guerra, i als que han estat víctimes d'aquests abnegats treballs? (*Assentiment.*) Constaran en acta.

S. E. el PRESIDENT DE LA GENERALITAT : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula S. E. el President de la Generalitat.

S. E. el PRESIDENT DE LA GENERALITAT : Senyors Diputats :

Aquesta convocatòria respon al compliment de l'art. 27.ª del nostre Estatut.

Respectuosos per la vida parlamentària, rendim cada dia més culte a través d'una alligadora experiència i de la contemplació dels fets i de les perspectives del futur, als ideals de la Democràcia en la seva més pura expressió que sovint ha

estat mal interpretada i falsejada o excessivament carregada de pràctiques vicioses, però que és fórmula única de convivència que no posa traves a les millors conquestes de l'esperit i que compta com a úniques armes de combat amb l'energia i la intelligença que impulsen els pobles, pel camí de la pau, vers l'emancipació humana en el desenvolupament constant i ascendent del progrés de la civilització.

El Conseller de Finances, senyor Terradellas, acaba de fer un resum de la tasca realitzada a través de les contingències en què ha hagut de desenvolupar-se i amb el propòsit d'establir les línies generals de futura ordenació de la vida financera del nostre poble.

Hareu observat que el senyor Terradellas ha fet al·lusió en el començament del seu discurs, per l'enllaç del problema que anava a tractar amb el conjunt de l'orientació del Govern, a matèries d'ordre general polític. En efecte, la tasca de finances, com la de tot el Govern, ha hagut d'emmotllar-se a les realitats de la vida pública i ha hagut de suplir funcions que no corresponien als límits estatutaris. Davant de l'explosió vindicativa i profunda portada a Espanya per un llarg procés intern, i de la traïdora insurrecció de les castes privilegiades i ensuperbides que pesaven com a llosa de plom sobre la vida del país, el Govern de Catalunya, com el Govern d'Espanya, hagueren d'acudir abans que tot i per sobre de tot a la defensa de l'existència mateixa de la República traïdonada pels militars rebels que han portat a les terres hispàniques un exèrcit d'invasió.

Han hagut de superar-se moments molt difícils, i ho han estat pel concurs de totes les forces antifeixistes. La República ha ordenat la vida estatal en el lliure funcionament dels òrgans de direcció i responsabilitat democràtica. La República ha fet néixer de l'ànima del país un exèrcit amb totes les virtuts de la tècnica i de la disciplina i amb una moral i una valentia que són l'admiració del món. En canvi, s'està veient com en el camp dels nostres adversaris no tan sols es multiplica la confusió, la violència, la manca de seguretat personal, la repetició constant dels crims, sinó que, a més, en lloc de lluitar per a independitzar-se, augmenta de dia el contingent d'invasió d'exèrcits regulars estrangers, de manera que entre els diversos aspectes d'ordre espiritual de la lluita que sostenim, destaca la condició de què lluitem per la independència de la República Espanyola.

Recobrades les posicions de Govern i assegurada la lliure determinació dels factors polítics que conjuguen l'exercici de la sobirania popular, tots els instruments que formen l'estructura de l'Estat s'han de mantenir en el límit de llur jurisdicció dins les exigències accidentals que els nous problemes de guerra comporten. I Catalunya es manté en els deures i en els drets de l'Estatut i sabrà complir-lo i sabrà guardar-lo.

Les circumstàncies actuals han fet convenient l'estada a Catalunya del Govern de la República, i aquesta avinentesa ha de facilitar una relació constant per a resoldre els problemes de les respectives jurisdiccions i ordenar-los i encarrilar-los en l'interès suprem de la victòria. A part de les matèries, la legislació i l'execució de les quals corresponen al Govern de la República, n'hi ha

d'altres en què l'Estat legisla i la Generalitat executa, i altres en què la legislació i l'execució són del Govern de la Generalitat. Situat el Govern de la República i tots els organismes de la vida administrativa central a Barcelona cap i casal de la Regió autònoma, el que tant ens afalaga, les disposicions que es dicten, la legislació de les quals no correspon més que per a la resta de la República, i singularment aquelles la legislació de les quals és per a tot el territori, però que l'execució en territori català és privativa de la Generalitat, poden produir algunes interferències que es superen sempre per la lleial interpretació de les lleis constitucionals, per l'acatament democràtic que assenyala a cadascú el lloc del seu deure i l'esfera del seu poder, i en últim terme, per l'interès dels grans ideals que obliguen a juntar tots els concursos i fer vibrar tots els ressorts per a produir la unitat dels factors que apressin la victòria.

No tinc la idea que aquestes paraules que pronuncio siguin un discurs que obeeixi a una exposició de programa. A més, ja advertia en les que vaig pronunciar al Parlament en la passada sessió del 18 d'agost, que el volum moral de la nostra lluita en el seu origen, en el seu curs i en les conseqüències i la profunditat del demà, i en la seva influència per al món, han estat ja palesades amb una evidència indiscutible. La repetició del tema no és innecessària, però no em respon. Tots ho volem sacrificar tot per a la victòria que obre amplies camins. En les rengleres de l'exèrcit, victòria vol dir unitat, disciplina, comandament únic, virtuts militars i cíviques en tots els ordres, i això ha estat assolit per les característiques insuperables d'abnegació i de resistència i de moral de l'ànima popular i l'encert de l'eficàcia tècnica i de direcció que m'obliguen ara a pronunciar el nom d'Indaleci Prieto. (*Aplaudiments.*)

A la reraguarda també som combatents: Ho és el dolor de les mares, la tragèdia dels infants, l'austeritat i l'energia i el treball del ciutadà; però en la polèmica política, el camí de la victòria pot entendre's honradament de manera distinta. Tots, però, hem de comprendre que hem d'ajudar el Govern, a tots els Governs que hi puguin haver en la pràctica de la nostra vida democràtica i constitucional, amb decidida resolució i sense cap mena de reserves.

La col·laboració amb el Govern no sols s'ha de fer de paraula, sinó cadascú en l'esfera de tot el poder de les seves energies físiques i espirituals: l'ha de fer l'operari en la fàbrica, el camperol en el treball de la terra, el funcionari en el treball d'ordenació i enllaç i d'intelligent direcció de les seves activitats, l'intel·lectual portant a la lluita les llums del seu selecte patrimoni. I tots han d'ésser mesurats, de la mateixa manera, car no hi ha cap casta preferent, i la sola que pot existir hauria d'ésser la dels soldats que al front de batalla ens donen exemple de serenitat davant el perill i d'optimisme en els sacrificis. (*Molt bé! Molt bé!*)

Catalunya ha fet molt per la guerra i continuarà donant-ho tot, complint el deure que aquesta hora històrica li assenyala. En el territori rebel s'ha bandejat la llengua catalana. L'ideal imperialista i despòtic dels nostres adversaris, la seva concepció de l'Estat, el que representa la passada

història d'opressió sota el règim de les monarquies forasteres, no ho pot oblidar ni ho oblidarà mai Catalunya. Catalunya ha fet molt per la guerra i es superarà cada dia més. Ací fou on el 19 de juliol les forces governatives de la Generalitat de Catalunya, amb el concurs de l'entusiasme del poble, varen batre, desfer i anihilar en els carrers de Barcelona tots els quadres de l'exèrcit traïdor que s'havien ja emplaçat en els punts estratègics.

Des de terres catalanes sortien aquelles milícies que el juliol del 1936 empenyien els militars sublevats fins al mig d'Aràgó, milícies gairebé desarmades, sense direcció militar veritable, però que eren una realitat agressiva i una amenaça evident i que varen mantenir sempre la línia assolida en el primer impuls del seu entusiasme.

Catalunya ha fet molt per la guerra i jo asseguro que ho donarà tot, perquè el triomf en la guerra és la Llibertat i la Pau. Els soldats catalans lluiten en centenars de milers a tots els fronts de la República. El petit escut de bronze amb les quatre barres de la nostra senyera damunt del pit, dona braó als catalans afilerats en les rengleres de combatents que presideix la bandera gloriosa de l'Espanya autònoma i democràtica que combat per la seva independència. La pólvora de Catalunya i els instruments de guerra sortits de Catalunya són una nova contribució a l'aixecament hispànic per la defensa del seu patrimoni territorial i espiritual.

Catalunya i la llibertat són una mateixa cosa: «On viu la llibertat, allí és la meua pàtria.»

Un illustre català que és honra del nostre Parlament, ha escrit unes paraules que us vaig a dir: «Catalunya no s'avé amb els règims de despotisme i d'imposició. Se sent cohibida, neguitosa, ferida a les entranyes. Si l'afirmació segons la qual els períodes de major llibertat són també els de major civilització és discutible aplicada en general a tots els pobles del món, és perfectament certa aplicada a alguns d'ells i assenyaladament a Catalunya.»

Catalunya no té capacitat ni voluntat d'adaptació als corrents absolutistes i antiliberals que en determinades èpoques han prevalgut. No fa com altres pobles, que reconstrueixen llur estructura política i la sotmeten a les rígides formes autoritàries, tot salvant els valors constants de la vida nacional. Catalunya quan és sotmesa a aquestes fórmules, s'arreplega en una defensiva obstinada, es reclou en ella mateixa...

I més tard, afegeix: «Les fonts de la vida espiritual catalana s'estronquen quan manca a la nostra terra la saó de la llibertat.»

Justament i admirablement descrita la condició dels catalans per la ploma del nostre company Rovira i Virgili. La història ens ho ensenya i les inquietuds del nostre cor ens ho diuen.

Per aquest sentiment de llibertat, per aquest amor a la República i a les fórmules democràtiques que assegurin la llibertat, es posen en tensió totes les energies de la raça.

Sóc el President de la Generalitat i el nom de Generalitat és el nom històric del govern de la democràcia catalana. Prenyada d'inquietuds l'ànima del nostre poble, troba sempre sota l'arbre de la democràcia el camí de les seves ambicions i

constants estímuls de progrés i d'emancipació.
(*Molt bé!*)

Catalunya va recobrar en la República el camí inicial de les seves llibertats autònomes i va adquirir uns deures i uns drets als quals restarà fidel en una germandat de sentiments i d'ambicions.

Sota l'imperi de concepcions forasteres, Castella va perdre les seves llibertats a mans del primer dels Austries, i Catalunya les va perdre a mans del primer Borbó. La veritable substància hispànica i el seu profund amor a les llibertats individuals i collectives van quedar asfixiats, i avui tenim davant nostre els qui representen tot el contrari de la veritable naturalesa dels pobles que componen la meravella peninsular.

No són grans els pobles per la seva extensió territorial, sinó per l'aportació que fan al patrimoni de la humanitat i el solc que marquen en les planes de la història. Arreu del món tonto-

llen moltes coses i el subsòl tremola en la lluita en què s'afronten concepcions i sistemes totalitaris contra ideals de llibertat. Catalunya, per voluntat i per sentiment, és un poble que posa les seves simpaties i els seus lligams al costat dels països en què la democràcia ofega les doctrines d'opressió i els sistemes de violència.

Amb la República Espanyola, dins la constitució autònoma, amb la República que som nosaltres mateixos i que aixeca la senyera altívola com a baluard de llibertat i d'independència, Catalunya està dempeus, i aquell que hagi nascut en aquesta terra estimada, país de pau, del benestar, de cultura i de dret, i no la defensi, ni és racialment català ni mereix ésser lliure. (*Grans aplaudiments. Els Diputats s'acosten a l'escó del Govern i feliciten el President.*)

Amb la fórmula que per a la pròxima s'avisarà a domicili, és aixecada la sessió a un quart d'una de la tarda.)

